

Domoljub

V Ljubljani, 25. januarja 1939

Leto 52 • Štev. 4

Naša družina se večja

Mesec januar je že od nekdanj posvečen širjenju dobrega tiska, pred vsem našega »Domoljuba«, pa tudi »Bogoljuba«, »Slovenec« in »Slovenskega doma«. Propagandni oddelek teh listov si je nadel težko nalogo, da organizira delo za širjenje katoliškega slovenskega tiska po celi deželi tako, da bomo čim prej dosegli dan, ko bomo lahko rekli: V Sloveniji ima vsaka katoliška hiša katoliški časopis, vsaj tednik, če že ne dnevnika!

Marsikomu, ki velikanskega vpliva tiskane besede na bralce še ne pozna, se morda zdi čudno, ali celo sumljivo, češ, le čemu se toliko ženejo za nove naročnike. Za naš denar jim je! Marsikdaj mora celo eden ali drugi naših zastopnikov slišati krivičen očetek, da dela za dober tisk le radi tega, ker je za to dobro plačan. Kolika zmošta! Vedno znova moramo poudarjati, da časopisje zlasti pri tako majhnem narodu, kot smo Slovenci, ne prinaša lastnikom nikakega dobička. To velja za časopisje, ki ga izdajamo mi, katoličani, pa tudi za časopisje, ki ga izdajajo svobodomisleci, komunisti ali kdorkoli! Vsakdo, ki hoče danes svoje nazore uveljavljati in širiti v javnosti, ve, da bo to najlažje dosegel s pomočjo časopisa, ki ga dan za dnem, teden za tednom pošilja med tisoče bralcev in jih polagoma, v vabljeni in lahki obliki, neredko celo tako, da sami ne čutijo pridobiva za stvar, ki jo časopis širi in zagovarja. Komunistu in svobodomislecju se ne zdi škoda denarja, ki ga mora dodajati zaradi primanjkljaja pri časopisju. Pripravljen je pošiljati svoj list celo zastopju, samo da doseže svoj namen, da kupi dušo bralčevu da ga prepoji s svojimi nazori in da ga odtegne vplivu vere in Cerkve. Če bi mi katoličani stali križem rok in čakali, kdaj bodo nasprotniki nehali rušiti s svojim tiskom Cerkve in vero, bi bili podobni gospodarju, ki mu gori streha nad glavo, pa ne stori ničesar, da bi ogenj pogasil. Katoličani bomo obdržali svoje postojanke in razširili svoj vpliv med narodom le tedaj, kadar bomo mogli biti svojim sovražnikom kos v vsakem oziru, zlasti v podjetnosti, brihtnosti in borbenosti. Ta pa se najbolj očitno kaže zlasti v tem, če znamo nasprotniku postaviti v obrambo pred napadi svoj katoliški tisk, ki je po številu in po vsebini tako močan, da nihče ne more preko njega. Zato pa ne sme biti nobena žrtev prevelika, kadar gre za to, da katoličani okrepimo svoj tisk. To je bilo treba ponovno povedati, da si bomo glede važnosti tiska na jasnem.

Zalostna resnica pa je, da je moč in vsebina tiska v veliki meri odvisna od — denarja. V skromnih slovenskih razmerah so

naši časopisi odvisni skoro izključno od denarja, ki ga upravam pošljejo naročniki in oni, ki dajejo v časopise oglase. Ljudi in ustanov, ki bi mogle žrtvovati tisku večje podpore, je pri nas bore malo; zato so slovenski časopisi navadno znatno dražji, kakor pa enako veliki časopisi pri večjih narodih. In še ena reč je, ki lahko časopis spravi na zeleno vejico in ga tudi poceni: to je visoko število naročnikov. List, ki ima par tisoč naročnikov, mora biti skromen po obsegu in po vsebini, pa ima koncem leta še izgubo, list pa, ki ima petdeset, sto tisoč naročnikov, pa že lahko diha in tudi nudi bralcem obilo zanimivega branja. Zato vam bo tudi razumljiv neprestan trud uprave našega lista, da bi si pridobila čim več novih naročnikov. Čim več tisočev naročnikov bo »Domoljub« imel, tem obširnejši bo, tem več dobrih sotrudnikov si bo pridobil in celo pocenil se bo morda lahko. Uprava lista nima drugega namena, kakor da ves denar do zadnje pare, ki ga je prejela od naročnikov, vrne med nje nazaj v obliki dobre tiskane besede.

Da bi naš list pridobil čim več novih naročnikov, smo sklenili dati naročnikom še posebne ugodnosti. Tako vsak »Domoljubov« naročnik, ki je v januarju plačal naročnino za celo leto naprej, dobi od uprave lista tisoč dinarjev podpore, če ga je zadela nesreča, da mu je pogorela njegova stanovanjska hiša. Poseben pravilnik, ki ga objavljamo na

drugem mestu, podrobno določa, kdo in kdaj ima pravico do te požarne podpore. »Domoljub« je doslej svojim naročnikom, ki jih je zadela požara nesreča, izplačal že do tri stote tisoč dinarjev požarnih podpor. Ker prav nihče ne ve, kdaj ga slična nesreča lahko zadene, bi nespametno ravnal vsakdo, ki bi ne hotel izpolniti malenkostnega pogoja, ki mu daje pravico do te podpore, to je, da do konca januarja plača celoletno naročnino za »Domoljuba«.

Letos smo pripravili svojim naročnikom še posebno darilo! Zreb bo prihodnji mesec razdelil med nje nad 300 lepih nagrad, o katerih zopet obširneje pišemo na tretji strani našega lista. Ne bodo vsi zadeli, vendar nihče ne ve, če sreča ne čaka morda ravno nanj. Pravico do zrebanja ima vsakdo, bodisi star ali nov naročnik, če je le do konca januarja plačal celoletno naročnino za »Domoljuba«.

Toda, požarne podpore in letošnje nagrade so le postranska stvar. Zaradi njih bi se dejansko ne izplačalo naročati »Domoljuba«. Veliko važnejše je to, kar vam list s svojo pestro vsebino nudi. Zaradi vsebine, ki krepi vse, kar je slovenskega in katoliškega v nas, je list vreden, da prihaja v slovenske kinečke, delavske in obrtniške hiše.

Letos se je družina »Domoljubovih« naročnikov pomnožila za šest tisoč novih članov, ki se jim pridružujejo še vsak dan novi. Tako je prav! Močen »Domoljub«, ki bo prihajal v roke deset in deset tisočem slovenskih katoliških bralcev, bo ostal tudi v bodoče branik naših slovenskih in katoliških svetinj

Pismo iz Belgrada

Zeleli ste, naj vam iz Belgrada kaj pišem. Če mislite, da morejo »Domoljubovci« bralce belgrajske novice zanimati, vam rad ustrezem. Najznačilnejše za Belgrad je pač to, da je danes v polni meri središče naše države. Radi ali neradi upiramo svoje oči na Belgrad. V premnogih stiskah in težavah se danes moramo obračati na to središče Jugoslavije. Te dni so še prav posebno misli in želje državljanov spremljale dogodke v Belgradu. Prvič se je zbral novi parlament, nova narodna skupščina. Zato najprej nekaj o novih poslancih.

Prav res lahko govorimo o novi skupščini. Izmed 372 poslancev je komaj vsak deseti, ki je bil poslanec že v prejšnji skupščini. Povsod novi obrazi. Povsod tudi še neka negotovost. Vsak uravnava svoj korak čisto na novo v novo bodočnost. Odpira se mu nov delokrog, stopa na nova pota, obdajajo ga nove skrbi. Vsak upa zase in za svoje volivce vse najboljšje. Vsak živi še v dobrih sklepkih in v obljubah, ki jih je dal svojim volivcem v volivni borbi. Vse je tedaj nekam prenov-

ljeno. Bog daj, da bi veljal tudi tu tisti pregovor, da nova metla dobro pometa.

Govorili smo o skrbeh poslancev. Po žepih in v listnicah nosijo kupe prošenj za razna posredovanja. Predvsem za službe in za podpore. Da ta, službe! Po sto prošenj za službe prenaša tak novoizvoljeni poslanec, ki jih je nabral v volivni dobi. Posebno naši slovenski poslanci so s takimi prošnjami oblagodarjeni. Marsikak vnet agitator iz volivne dobe je prinesel sedaj skromen račun v obliki prošnje za službo. Sedaj je železo kroče, sedaj kuj, si mislijo tisti, ki bi radi menjali svoj življenjski položaj. In res, priznati moramo, da je danes potreba po službah velika. Ni več brezposelnosti po tovarniških krajih, toda kam z ljudmi iz naših oddaljenih hribovskih vasi. Imeli smo Ameriko, šli so naši ljudje v Nemčijo, izseljevali so se do konca sveta. Danes je pot v svet zaprta. V bližini mest, tu se zasluži, tu se vse proda, tu se hitro najde pot v tovarno, v majhno mestno službo, toda kam s prebivalstvom na deželi, ki se morda in ne more do kruha. Le

vzemite našo Notranjsko! Pred 20 leti je imela pred seboj vprašanje — svet — svet. Danes je odločena z njo od vsega sveta. S strahom in brezpomenim gledanjem, kam bi šli na krutem. Toda, kako veliki morejo dejansko priti po mestih, po invarcih, po državni službah do vsakdanje posebnosti. Ta navadna opravila je Redine prošnje. Toda to je tudi res skrti poslanec. Dobro vedo, da se niti vsakemu človeku ne bo dalo ustredi. Devet jih bo prepoznanih, da so zaposlovanji in da je poslanec, na katerega se se obrni — na nič. Pa je smo pri službah, še ene ne poznamo. Nekaj jih je vedno, ki hočejo do bližnjega kraka. Tak bi se mogel prebiti doma, tudi veseli ga v svet, veseli ga v mesto. Njegov življenjski vzor je biti sluga, vrtnik ali izvršeni služitelj. Nasa toba je marsikomu vasa veselo do trtega dela, čisti do trtega kmečkega dela. Marsikomu, ki je malo pogledal v kasa čelo, misli, da je ustvarjen vsaj za malega pisarja. Pri tem pomisli, da bo celo življenje biagal, nesvoboden človek, ki bi bil doma na kmetih vendarle sam svoj gospod. Dvojni se torej tisti, ki morajo od doma, ker ni kraka, in tisti, ki se benejo za tem, da bi bili po mestih sluga, ker jim ne diši kmečko življenje. In glejte, spet skrti naši poslanci! Kako naj loči ene od drugih! Da, da, službe, to je pokora poslancev. Lato marsikdo je Beogradu hodil z nesim in negotovim korakom, kako bo odgovarjal na svoje delo.

Iz v soboto 14. januarja so se začeli zbirati poslanci v prostoru Narodne skupščine. Dvojili so v posadani potrdila, da so izvoljeni, ogledovali lepo skupščinsko poslopje in zapravljali prva mastra. Slovenski poslanci so si izbrali posebej sobo, v kateri se stajajo. Nekateri so postali na to pozorni, ker so mislili, da bodo Slovenci pokazali vsem, da so nekaj samosvojega. Padle so besede, da so separatisti. To je seveda čisto prazno. Slovenci smo bili vedno za to državo, nikoli pa nismo skrivali, da hočemo, naj bo drugače urejena kot je danes. V vsakem primeru smo se držali tega, kar smo obljubili in nikdar nismo nikogar izdajali ali zapuščali. Tudi slovenski poslanci se bodo po tem ravnali. V zbornici dvorani so si izbrali Slovenci sedeže v sredi dvorane same. Na levi in na desni od njih sede razni drugi poslanci JRZ.

Prva seja je bila v ponedeljek 16. jan. Poslanci so morali izbrati zadnjega predsednika izmed najstarejših poslancev. Starostni predsednik je postal Mihajlo Stojadinović iz Beograda. Določenoemu tajniku, ki je klical imena, so izročili poslanci potrdila, ki so jih pogrešali prejeli. Prvi je izročil potrdilo predsedniku vlade dr. Milan Stojadinović. Zborovica mu je zaploskala. Se bolj je zborom zaploskala, ko je nesel svoje potrdilo dr. Korošec. Med izročanjem potrdil je nastalo tudi precej živahno vprašanje v zbornici. Opozicija, ki je silno majhna, se je začela norčevati iz hrvaškega poslanca, ki je izvoljen na vlačni listi, z imenom Dobrovoljac. Vzklikala je za njim, kazala nanj s pestom, češ, ta je izvoljen, čeprav je v osem okraju dobil samo 14 glasov. Ker so bili tudi nekateri drugi po manem volivnem metu izvoljeni s prav majhnimi številkami, je seveda nastalo prerakanje med opozicijo in poslanci JRZ.

Druga seja je bila v torek, ko so poslanci izvolili verifikacijski odbor, t. j. odbor 21 poslancev, ki pregleda vse priloge proti volitvam in potem poroča zbornici ali naj se izvolitev poslancev potrdi, ali pa se izvolitev

katerega proglasi za neveljavno. Izmed Slovensov sta v tem odboru poslanci Ogrizek in Smaž. Za predsednika pa je izvoljen prejšnji predsednik narodne skupščine Stefan Cirič. Tudi pri tej drugi seji je bilo precej živahnosti. Vsak poslanec, ki je glasoval, je moral nesli svojo glasovalno izvoljenim skrutinirjem, ki potem glasove štejejo. Ko je nesel svoje glasovnice dr. Korošec, mu je zopet pluskala vsa dvorana, razen 21 poslancev opozicije. Opozicija se je norčevala in dr. Čučelovič je vzklikal: »Le ploskajte, saj bi brez njega tako ne bili izvoljeni.« Tudi iz tega se je razvil precejšen prepir, ki je trajal, dokler niso proglasili skrutinatorji, kdo je izvoljen v verifikacijski odbor. Značilno je, da so Korošca vselej, kadar se je pokazal v zbornici, pozdravili s ploskanjem in vzklikanjem. Pozdravljali ga niso morda samo slovenski poslanci, ampak prav tako poslanci iz drugih pokrajin. Jasno se je videlo, kako veliki ugled uživajo po vsej državi naš voditelj.

V ponedeljek je bil dr. Korošec izvoljen v senatu za predsednika. To mesto je pomembno, ker je predsednik senata po ustavi v tseh težkih okoliščinah svetovalec krons. Ves Beograd je govoril v ponedeljek o tem in vsi so poudarjali, kako pridobiva dr. Korošec vedno bolj na ugledu in pomenu. Vozil sem se na tramvaju, pa so govorili o Korošču. Govorili so o njegovih izvolitvi v senat in o njegovem instupu in vlade. Pa je star Srb po srbijansko sicer ručalo, pa vendar dobrohotno poudaril: »Štari ljusak vedno ve, kaj dela.« To bi moglo osramotiti marsikoga pri nas na Slovenskem, ki je bil skoraj prepelšan, ko je dr. Korošec instupil in vlade. Naš voditelj je in vsi bi se morali tega zavedati, da sta potrpečljivost in vztrajnost tudi v političnem življenju dve najboljši lastnosti.

Iz dr. Stojadinovičevega govora

Za otvoritev narodne skupščine je imel ministrski predsednik velik govor, iz katerega posemamo sledeče značilne stavke:

Neizpodbitno dejstvo je, da je naša lista dobila 300.000 glasov več kakor vsi tisti, ki so se združili ali razdružili pri volitvah dne 11. decembra. Mi smo dobili 300.000 glasov več, proti nam je pa bilo 11 strank in 11 programov. Toda če nam nihče ne more osporavati številč volivnega uspeha, smemo mi z vso pravico osporavati številke in uspehe na drugi strani. Tisti, ki boste v odobritvenem odboru, boste videli, da so naši zastopniki v glavnem volivnem odboru izpovedali, da ni bilo za pristaje JRZ volivne svobode v velikem delu savske in primorske banovine. Na nekaterih voličih se niso niti trudili, kako bi goljufali, temveč so kar prepisali volivne sezname od A do Z. V teh krajih je 100% volivcev glasovalo za dr. Mačka. Kjerkoli so bili naši zastopniki, so bili tudi volivci naše liste.

V vrsti izdanih ukrepov je tudi aretacija šestih poveljnikov in voditeljev Hrvatske državljanske vojske v Zagrebu. Dr. Maček je izdal 13. januarja letak, da pojasni to zadevo. In v tem letaku je tudi stavek, ki se nanaša in tibe nadškofa dr. Alojzija Stepinca. Neka lažna vest je preslepila radijsko postajo, češ, da je dr. Stepinac glasoval za našo listo. Ta vest ni bila točna. Dr. Stepinac ne pripada nobeni politični stranki. Pozneje je glasoval za dr. Mačka. Dr. Maček pa pravi, da gre na dan volitev 11. decembra zahvala Hrvatski

Veramon-ovitek
z 2 tabletama

Ta zdravilo zmene udobje vsakdo. Prilom napravite potkus in prepričali se boste o naglem učinku pri glavobolu, zobeobolu in bolečinah zaradi ran.

VERAMON
Schering

Čevke z 10 in 20 tabletami
Ovitek z 2 tabletama

Eng. po mila, kot. pot. in zar. str. & tr. 1939, 2. V. B.

Ko je začel zborovati verifikacijski odbor, je večina poslancev odpotevala domov, kjer bo počakala, da bo sklicana spet seja narodne skupščine, da se končno javno izvolitev poslancev na skupni seji potrdi.

državljanjski zaščiti v Zagrebu, da niso takra, razrušili nadškofije in samostana Dominikancev na Maksimiru. To se pravi, da je že lažna vest — da je nekdo glasoval za listo dr. Stojadinoviča, če tudi je bil ta nekdo tako visoka osebnost — zadoščala, da bi ves njegov dvore prišel v nevarnost ranjevanja, ker se je predrznil glasovati za listo dr. Stojadinoviča. V kakšnem strahu in pod kakšnim nasiljem so morali živeti naši pristaja v Hrvatskem Zagorju ali po samotnih dalmatinskih otokih, če je bil katoliški zagrebski nadškof dr. Stepinac v taki življenjski nevarnosti? Dr. Mačka ni bilo potrebno nasilje. Toda tudi dr. Maček mora vedeti, da so ti volivni izidi kljub njegovemu nasilju dali naši listi v primorski banovini 20% in v savski 18% volivcev in absolutno večino v 10 okrožjih savske banovine. Zato moremo reči, da homo pazili na te naše glasove in volivce, da bodo popolnoma varni na svojem domu in v svoji službi. Red v državi bo prva zahteva v naši notranji politiki.

Naša želja je, da tudi tisti brat Hrvat, ki je glasoval za dr. Mačka, vzljubi veliko in lepo Jugoslavijo kot svojo in našo skupno domovino. Mi želimo ureditev vseh naših notranjih vprašanj in z njimi se bomo tudi bavili. Toda vse te ureditve se morajo izvesti po določenih pogojih in prvi izmed teh pogojev je, da se more to zahtevati samo v nekaj velike in nedeljive Jugoslavije. Drugi pogoj je, da morajo vse te ureditve služiti utrditvi in povzdigi našega ljudstva, tretji pogoj je nedotakljivost osnovnih načel država

Le še do 31. t. m.

imate čas, da si s plačilom celoletne naročnine pridobite pravico do požarne podpore in pa pravico do

nagradnega žrebanja

ki bo dne 23. februarja 1939

v prostorih »Domoljuba« pred komisijo naročnikov in ob navzočnosti javnega notarja

Do žrebanja imajo pravico stari in novi naročniki:

1. vsi, ki bodo plačali naročnino do 31. januarja 1939 pri naši upravi osebno ali po položnici;

2. ki bodo plačali do 31. januarja 1939 naročnino pri naših podružnicah;

3. ki bodo plačali naročnino do 31. januarja pri naših zastopnikih, ne glede na to ali dobivajo »Domoljuba« na svoj naslov ali skupen naslov.

Kjer dobivajo »Domoljuba« na skupen naslov, bodo poverjeniki do 5. februarja 1939 poslali točen seznam vseh naročnikov naši upravi v Ljubljani.

2 prelepi harmoniki bo srečnim izžrebancem dobavila tvrdka **Warbinek Rudolf**, LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 4

Žreb bo zbiral med 302 nagradami, ki so:

2 šivalna stroja,	10 oblek (blago),	20 kosov dobrega platna,
2 harmoniki,	40 raznih garn. kuhinj. posod.,	20 kos in
30 koles, mošk. ali žensk.,	10 lepih žepnih in zapest. ur,	98 raznih drugih nagrad, ki
10 brzoparilnikov,	20 raznih jedilnih servisov.	jih bomo še objavili v
10 reporeznic,	Toplega blaga za	prihodnjih številkah „Do-
10 gnojničnih črpalk,	20krat po 2 srajci,	moljuba“.

**Ne zametujte sreče, ki jo lahko dosežete,
ampak takoj naročite „Domoljuba“!**

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Za prosvetnega inšpektorja v Ljubljani je imenovan profesor II. drž. real. gimnazije Silvo Kranjec, za šolskega svetnika pa profesor Franc Flanina.

o 20 let je župniku na Jesenicah g. duhovni svetnik A. Kastelic. Bog ga ohrani še mnogo let!

o Razpisana je do 15. februarja župnija Peče pri Moravciah, ker sedanji župnik in duhovni svetnik Jakob Ogrizek stopi v pokoj in gre na Dolenjsko v Žutemberk.

DOMAČE NOVICE

d »Slovenec«, naš vodilni in največji slovenski dnevnik so povečali. Ob delavskih bo izšel na desetih, ob nedeljah pa kar na dvajsetih straneh. Lastništvo »Slovenca« pa je razpisalo za stare in nove naročnike tudi mnogo lepih nagrad. Do žrebanja imajo pravico vsi, ki so naročeni na »Slovenca« najmanj tri mesece in ki bodo imeli plačano naročnino tudi na dan, ko bo nagradno žrebanje, 2. vsi, ki se na novo naroče na »Slovenca« za tri mesece, in ki bodo plačali do dne 15. aprila t. l. trimesečno naročnino. »Slovenec« stane mesečno 25 din. Kar vas je premožnejših, naročite ga! Lahko se tudi združite po dva, trije. Vse je mogoče, samo dobre volje je treba!

d Vlada posveča skrb tudi Hrvatski. — Šibenško pristanišče bodo temeljito preuredili in povečali za vsoto 25 milijonov dinarjev, ki jih je dala v ta namen vlada. Najprej bodo zregulirali zaliv Dobrika, nato pa v njem uredili tudi vse pristaniške naprave. Nekaj milijonov pa bodo porabili za preureditev starega šibenškega pristanišča.

d Zelo pametno. Banovinski in občinski kuluk je ukinita banska uprava savske banovine. Banska uprava je sestavila osnutek novega banovinskega proračuna, iz katerega

je izpustila postavko banovinskega kuluka. Obenem je naročila mestni občini v Zagrebu, naj tudi ona preneha s pobiranjem kuluka, za katerega že ni več nobene dejanske opravilne. — Davkoplachevalci so se te novice seveda razveselili.

d Ljubljanski proračun za leto 1939-40 predvideva skoraj 123 milijonov dohodkov in prav toliko izdatkov. Povečan je za 5 milijonov dinarjev.

d Cene pšenice je te dni zopet znižala Privilegirana izvozna družba. Po naših prodajalnah znižanje še ni našlo odmeva.

d Leto bodo izročili prometu večje številke železniških prog. Med prvimi bo gotovo proga Počarevac — Kučevo, nato Kraljevo — Čačak in slednjé še proga Ustiprača — Foča, ki bo edina ozkotirna ter bo vezala Foča, Bileće in Gacko s progo Sarajevo-Belgrad. Z novo progo bo znatno skrajšana zveza Belgrada z morjem. Prihodnje leto pa bodo dovršene še sledeče proge: zveza Metkoviča z novim pristaniščem za Bosno in Hercegovino Pločami, proga Banjaluka-Valjevo-Čačak, proga Bihać-Knin in proga Kuršumlija-Priština. Naša proga Črnomelj-Vrbovsko pa ne bo še tako hitro gotova, ker se je delo šele pričelo.

d Železniški telegraf Trilšče je bil 8. decembra 1938 odprt tudi za javno telegrafsko službo ter se ga odslej lahko občinstvo poslužuje. Za dolenjsko stran je ta ukrep zelo važen.

d Zaprta cesta. Banovinska cesta Črnuče — Šmartno bo zaradi nadaljevanja prekožitvenih del na »Stražice zaprta za ves promet med krajema Črnuče in Sp. Gameljne od 23. januarja do 1. februarja 1939. Promet med navedenimi kraji naj vodi po banovinskih cestah Ježica-Vižmarje — Tacen Šmartno — Sp. Gameljne.

d Umrljivost dojenčkov in otrok je še vedno velika. Dr. Srečko Zanela, vodilni zdravnik babiške šole v Zagrebu, je te dni

BISTER
konjski
FLUID

je odlično sredstvo za vtriranje pri raznih poškodbah nog in kit, pri revmatizmu ter pri težkem delu.

Bister prašek za konje prepreči mnogoteri konjske bolezni, posebno pa nađuho.

MLEKIN

prašek je prekušeno sredstvo za pomnožitev mleka pri kravah, daje za je tanje in prebavljive, da celo za pomnoževanje uspešne zagotovljen v 6

dneih. Navodilo priloženo. Steklenica Bister fluida mala Din 10 —, velika Din 20 —, Bister prašek zavoj Din 10 —, Mlekin zavoj mali Din 10 —, veliki Din 16 —, poštnina od 8 — 10 Din.

Prodaja Drogerija Ivan Kanc, Ljubljana-Nebošič

predaval o porodih v Jugoslaviji. Jugoslavija in Rumunija sta glede porodov na prvem mestu v Evropi. V naši državi je vsako leto okrog pol milijona porodov, ki jih je pa samo 200.000 več kakor pa primerov smrti, ker je umrljivost dojenčkov in otrok velika.

d Osrednji urad za zavarovanje delavcev ima novo ravnateljstvo. Te dni je bil seja novega ravnateljstva Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Za novega predsednika Okrožnega urada za zavarovanje delavcev je bil izvoljen inž. Sodja Jože, ki je tako nato prevzel vodstvo seje in jo dalje vodil. Nato so bili izvoljeni v predsedstvo za proga podpredsednika Curk Matko, za drugega podpredsednika pa Jonke Jože, za predsednika nadzornega odbora pa Kremžar Franc. Sledile so nato še volitve v rentni odbor iz v disciplinsko sodišče.

d Novi kovani denar bodo kmalu dobili. Popolnoma je končan že znaten del novega denarja, ki so ga nakovali na podlagi zakona o kovanju denarja v kovnici Narodne banke, in ga bodo v kratkem času dali v promet. Istočasno pa bodo vzeli iz prometa odgovarjajoče množine sedanjega denarja. V promet bodo izročeni novci po 2, 1, 0,50, 0,25 in 0,10 din, ki so kovani iz aluminijeve mešanice, nato kovanci po 10 din, ki so iz niklja, in kovanci po 20 in 50 din, ki vsebujejo 75 % srebra in 25% bakra.

d Smela operacija. 25 kg težak sarkom ((neke vrste račja tvorba) je operiral novosadski zdravnik dr. Uzelac. Smilja Gostojč je opazila lani poleti na svoji desni roki, da se ji je pojavil velik izpuščaj. Sprva ni polagala na to posebne pažnje, ko pa je izrasla z naglico naraščal, je šla v bolnišnico. Tam so jo obsevali, pa vse skupaj ni nič pomagalo. Pred tednom pa je odšla v sanatorij k dr. Uzelcu. Zdravnik se je odločil za nagel poseg. Odrezal je zeni desno roko, kajti sarkom je bil ogromen, saj je tehtal 25 kg, v obsegu pa je meril 154 cm. Sarkom je namreč posrkal vse hranilne snovi iz telesa ter se je ženska posušila skoraj do kosti. Drzna operacija se je zdravniku posrečila.

d Riba s 65 kg jeter. Nenavadno veliko ribo, katere jetra so tehtala celih 65 kg, sta ujela v mrežo ribiča brata Jankuloviča in Miljeta. Riba je v naših vodah kaj redka, je brčkone priplavala za neko angleško la-

Pred velikimi deli v Slovenski krajini

Gradbeno ministrstvo je obvestilo vodno zadrugo v Dolenji Lendavi, da je odobrilo znesek 5.373.384 din za razna izboljševalna in ureditvena dela na njenem področju. Podeljena vsota se je zbrala takole: iz notranjega štirimilijardnega posojila tri milijoni, iz izboljševalnega sklada en milijon, a 1.373.384 dinarjev pa mora pokriti dravska banovina sama. Po določilih tega odloka se bodo do ločena dela izpeljala v treh oddelkih. Najprej se bodo dokončala dela pri ureditvi potoka Lendave za proračunsko vsoto 1.250.000 din, nato popravilo potoka Črne za 150.000 din, popravilo zaščitnega nasipa ob Muri pri vasi Benica za 200.000 din. Tehnične predpriprave za ta dela so skoraj gotove in se bodo dela začela že aprila.

V drugi del spadajo potoka Kobilje za 750.000 din, ureditev Lendave za 800.000 din ter nujna izboljševalna dela v Bogojini in Ivanjih kakor tudi nadaljevanje ureditve reke Kobilje za 250.000 din.

V tretjem delu bo izvršena ureditev Len-

dave od Nedeljice do okrajne meje za 300.000 dinarjev. Potem očiščenje in popravilo Radmožanskega prekopa za 150.000 din, ureditev stare Lendave za 100.000 din ter 150.000 din za napravo novega napajališča za živino.

Poleg navedenih se bodo začela še sledeča dela: ureditev potoka Bukovica za 100.000 dinarjev, zgraditev zaščitnega nasipa ob Muri pri Peteševcih, Kotu, Gaberju in Hotizah za vsoto 400.000 din, ureditev prekopa pri Tilovcih in Strehoveu za 75.000 din, ureditev potoka Bugojina za 50.000 din. Končno še 150 tisoč din za umetno namakanje polja pri Turnišču, 100.000 din za nabavo potrebnega orodja ter 248.648 din za izgotovitev potrebnih načrtov.

Ta obsežni načrt za javna dela bo dal tisočem slovenskokrajinskih delavcev dela in službka. Odpravljene pa bodo nevednosti, ki so prebivalcem Slovenske krajine ob vsaki obilici padavin in naraščanja rek povzročale velikansko stvarno škodo.

djo, ki se je ustavila v Mljetu. Mornarji jo imenujejo morski nosorog. Dolga je bila tri in pol metre, ob glavi je imela na vsaki strani po pet škrg, a jezik je bil dvakrat tako dolg kakor volovski. Jetra so tehtala 65 kg. Ribiča sta ribo preuredila tako, da jo sedaj lahko vozita po večjih mestih, da bi kaj prislužila.

d Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnih »Franz-Joselove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Joselova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.
Ogl. reg. B. br. 20472/32.

d Glede razstave v Ameriki opozarjamo, da ne pridejo za razstavo vpoštev obrtniški izdelki, kakor pri obrtniških razstavah in velesejnih, ampak predvsem rude in surovine, ki bi se dale plasirati v Ameriki. Razstavo bodo uredili po objavljenem programu. Za Slovenijo je zbrano gradivo tako, da bo v vsakem oziru častno zastopana. Načrt za razstavo je po izjavi univ. prof. arh. Vurnika na mednarodni višini in zato je pričakovati, da bo razstava dovolj reprezentativna, navzlic skromnim sredstvom, ki jih je dala naša država napram drugim državam na razpolago.

d Delavci zaposleni pri vrtnarjih se smatrajo za kmetijske delavce, kot taki pa niso podvrženi obveznemu socialnemu zavarovanju.

d Skoraj 8000 ljudi je dobilo zaslužka pri obiranju hmelja letos v Savinjski dolini. Prav zanimiv članek v zadnji številki »Slovenskega hmeljarja«, ki izhaja v Celju, ko podaja nazorno sliko in pregled, odkod je prišlo največ obiralcev in kateri kraji v Savinjski dolini so dali največ zaslužka. Ti številni delavci, ki so prišli iz najbolj siromašnih krajev v Sloveniji, so odnesli iz Savinjske doline 3.450.000 din. Iralci so nabrali letos približno 2.300.000 mernikov hmelja.

d 24 prstov ima bogati posestnik v Trionu pri Metkoviču. Ima na vsaki roki in nogi namesto običajnih pet kar po šest običajno razvitih prstov. Odvišni prst je prav tako uporabljiv kakor drugi in ga torej pri delu ne moti.

d Čisto in duhteče perilo je veselje rodbine. Perite z »Oven« terpentinovim milom in zadovoljni boste! Poceni je, krasno pere in je domač izdelek Pockove mlarne iz Kranja.

d Slovenski časopis v Sarajevu. Izšla je dvojna številka novega slovenskega časopisa »Zorac«, ki je namenjen Slovincem v Sarajevu in v Bosni. Po vojski se je v Sarajevu in po nekaterih drugih bosanskih mestih naselilo mnogo Slovencev. List izdaja društvo »Cankar« v Sarajevu. Časopis je tiskan v slovenskem jeziku.

d Par števil iz Belgrada. Po podatkih državnega letopisa iz leta 1931 je bilo tistega leta v Zemunu, Belgradu in Pančevu vsega skupaj 40.000 katoličanov. Njihovo število pa stalno narašča, tako da se po najnovejših računih lahko reče, da tod živi danes do 70.000 katoličanov. Sodijo, da je vmes nekaj nad 40.000 Hrvatov, drugi pa so Slovenci ter neslovanski narodi.

d Tudi mešetar lahko pride navzkriž z zakonom. Pred kazenskim sodnikom poedinem ljubljanskega okrožnega sodišča se je pojavil Martin G., mlad živinski mešetar, doma tam iz okolice Rogoške Slatine. Martin se rad pojavlja na vseh večjih živinskih sejmih, kjer mešetari in prekupčuje z živino. Lani 17. septembra se je pojavil v Kranju. Stopil je k mesarju Jerneju Jeršinu in mu lepo govoril. Pravil mu je, da ima na kranjskem kolodvoru 17 volov in 2 kravi, nujno pa rabi 1200 din za voznino. Denar mu bo takoj vrnil, ko prodaja na sejmju živino ali pa mu bo odstopil vola. Martin pa se ni več pokazal pri mesarju. Tudi na sejmju ga je mesar zaman iskal. Martin je bil ovaden sodišču zaradi prestopka prevare. Pred sodnikom je zatrjeval Martin svojo nedolžnost in poštenost, trdeč, da je le mesarju govoril, da naj mu posodi 1200 din, da more v Ljubljani na kolodvoru rešiti živino. Bil je Martin obsojen na 20 dni zapore in 180 din denarne kazni. Martin je proti sodbi prijavil priziv.

d Zanimiva gora je gora Rtanj v Srbiji. Narava jo je sama izoblikovala v piramido, visoko 1565 m. Taka gora je seveda velika redkost, le da vedo zanjo le najbližji prebivalci, za katere pa je pojav nekaj čisto vsakdanjega. Sedaj se je zdramilo Srbsko planinsko društvo in sklenilo na gori zgraditi

Vihar na morju

Od blizu in daleč je vrelo ljudstvo k Jezusu, ko je videlo njegove čudeže. Silne množice so obdajale božjega Učenika. In naš Gospod je bil od neprestanega učenja sredi teh množic na prostem pod žgočim soncem premnogokrat utrujen do smrti. — Včasih ni preostajalo drugega kot, da se umakne v skrit kraj; človeška narava je zahtevala počitka.

Tudi to pot ga vidimo, kako s svojimi učenci hoče v čolnu preko Genezareškega jezera v samoto, da se odpočije. Pa nastane vihar. Gospod mirno spi, učence pa preozame silen strah. Zakaj? Zato, ker je vera v Kristusa v njih spala. In prav zaradi tega jim očita malovernost. Če bi trdno vanj verovali in zaupali v njegovo božjo moč, ki jih more vsak čas, tudi speč obparovati nevarnosti, ne bi bili deležni njegove graje.

Vse naše življenje je živa podoba čolničarja na razburkanem morju. Bog nam pošilja velike preizkušnje in premnogokrat se nam zdi, kot da bi Bog spal in na nas pozabil. Pa nas ni, le našo vero preizkuša, naše upanje in ljubezen do njega.

Zato v težavah proč z malodušnostjo! Krišku glado, krišku srce! Bog živi in bedi nad nami. In kadar bo njegova sveta volja, bo nam priskočil na pomoč. Zaupajmo v previdnost božjo in molimo k njej!

planinsko kočjo in jo opremiti tako, da bo mogla sprejeti večje število planincev. Pričakujejo, da se bo kmalu našlo veliko število zvedavih ljudi, ki bi si radi ogledali to posebnost Rtanja.

d Čuden zdravnik je bil vsekakor nedavno umrl dr. Konjevič v Belgradu, katerega je nedavno povozil v bližini mesta vlak. Kljub svojim 62. letom je hotel dr. Konjevič ostati večni mladenič. Poskušal je na sebi vse mogoče pomlajevalne injekcije in sploh vsak nasvet, ki je obljubljal pomlajenje starih kosti. Zaradi tega si je tako oslabil srce, da bi tudi sicer ne mogel več dolgo živeti. Imel pa je tudi čudno navado, da je hodil zvečer na pokopališče in rad posedal po grobovih. Nekega jutra ga je našel paznik, kako je brezskrbno spal v mrtvaški krsti v mrtvašnici. Spremljevalca, ki sta dr. Konjeviča spremljala ob času, ko se je nesreča zgodila pravita, da je zdravnik sam skočil pod vlak, ker je bil pravočasno opozorjen na pretečo nesrečo, pa je menda navzlic temu stopal naprej po tiru naravnost proti prihajajočemu vlaku.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnih »Franz-Josefc« vode.

d Zveze proti alkoholizmu so te dni ustanovili v Ljubljani. Bog ji daj več uspehov, kot so jih imeli tozadevni podvigi do sedaj.

d Povest o nezvestem hlapcu. V St. Ilju pri Turjaku je služil pri posestniku Kranjcu Francetu hlapec L. Bil je sicer priden fant, samo denarja mu je vedno manjkalo. Začel je krasti svojemu gospodarju hlode in jih prodajal raznim lesnim trgovcem. Kmalu pa mu je prišel gospodar na sled in hudo sta zaorala. Lenart je zbežal od hiše in se klatil po več krajih. Za njim je bila izdana tiralica. Orožnikom se je posrečilo, da so mu prišli

Ali pride tudi naša manjšina na vrsto?

Za sam sporazum med Madžarsko in Jugoslavijo po mnenju »Tribune« ni nobenih ovir več. Odkar je sklenjen italijansko-jugoslovanski sporazum, so se odnosi med Madžarsko in Jugoslavijo naglo popravili. Madžarska je dobila tudi svoje vojaške pravice, ki so se ji dotlej odrekale, in potrebno je bilo le še potrditi, da se manjšinsko vprašanje uredi na ugoden način. Dopisnik lista navaja v svojem poročilu iz Belgrada letopis madžarskih narodnih manjšin v Jugoslaviji. Po tej statistiki je v Jugoslaviji 468.000 Madžarov, ako pa se od tega števila odbijejo Judje, ki govorijo madžarsko, so ta manjšina zmanjšana na 435.000. Jugoslovanska manjšina na Madžarskem znaša 465.000. Madžarska manjšina v Jugoslaviji živi izključno v donavski

banovini in sicer 93.500 v Banatu, 267.500 v Bački in 13.700 v Baranji. V tem poročilu list nadalje poudarja, da ima madžarska manjšina 625 narodnih šol. Madžarski katoliki imajo 36 svojih župnij in 91 madžarskih duhovnikov. Madžari, ki so pripadniki protestantske cerkve, štejejo 37.900 duš in imajo enega škofa, 34 župnij in 23 župnikov. Razen tega imajo Madžari v Jugoslaviji svoja kulturna društva in organizacije, 4 dnevnike, 16 tednikov, 4 polmesečne in 6 mesečnih revij. Končno dopisnik »Tribune« poudarja, da madžarska narodna manjšina v Jugoslaviji ne živi skupno in da te manjšine predstavljajo pretežno male posestnike ki so žrpali mnogo koristi od izvedbe agrarne reforme v Jugoslaviji.

»Tribunic« smo zelo hvaležni za njeno nam naklonjeno pisanje in nestršno pričakujemo, kdaj bomo neka podobnega čitali

Zahtevajte v vseh javnih lokalih najboljši dnevnik »SLOVENE«!

Za brezposelne sezonske delavce

Z novo uredbo o podpiranju brezposelnih delavcev se je ureditev brezposelne podpore postavila na bolj moderno stopnjo. Prispevki se sicer večji, ampak zato so se zvišale tudi podpore in dolgotrajnost njih trajanja. Vendar je sedaj praksa pokazala, da vsebuje nova uredba pomanjkljivosti, ki postanejo posebno v Sloveniji precej občutne in to zlasti za sezonske delavce, ki si zaradi nizkih plač za zimo ne morejo ničesar prihraniti in tudi nimajo možnosti preživljanja za čas brezposelnosti, kakor je to pri delavcih v južnih krajih. Prej so imeli sezonski delavci pravico do podpore tudi v mrtvi sezoni. Člen 74. nove uredbe pa predvideva za sezonske delavce to podporo le

v času od 1. aprila do novega leta, kar naše stavbince, opekarniške delavce in druge to zimo občutno prizadeva.

Zveza združenih delavcev je takoj razumela, da je potrebna nujna pomoč in zato je napravila vlogo na g. ministra socialne politike Dragišo Cvetkoviča, naj brezposelnim sezonskim delavcem takoj priskoči na pomoč in v to svrhu dovoli izredni kredit pri Osrednji upravi borze dela v znesku 2 milijona din, da se na ta način rešijo naši brezposelni sezonski delavci lakote in bede, dokler se uredba definitivno ne prilagodi potrebam vsega slovenskega delavstva.

na sled, medtem pa se je že sam javil na sodišču in kar s sodnikom hotel odpraviti. Pa ni šlo tako hitro. Šele pred kratkim se je revež zagovarjal. Skesano je priznal svoj greh, zatrjeval je pa, da ni kradel toliko lesa, kot ga tožijo, namreč za 3709 din, temveč le za 3000 din. Vse to si je namreč pridržal baje zato, da si je plačal obleko, katero je pri gospodarju strgal. Sodišče ga je obsodilo na mesec dni strogega zapora.

d Mi smo lovci, zgodaj vstati... Nekaj nad 500 divjih rac je ustrelilo pet lovcev Slovencev, ki so se mudili pet dni ob izlivu reke Neretve. Zadnje dni so se začele ob izlivu reke v morje zbirati neštevilne jate divjih ptic, zlasti pa rac in gosi. Slovenski lovci so pet dni preganjali in streljali te živali in jih preko pet sto postrelili. Večino plena so razdelili med domačine, nekaj pa so ga odnesli s seboj v Ljubljano. Kateri so bili ti srečni lovci, pa časopisje ne poroča.

d Stava o zaupanju pri ljudeh. O tem, kdo uživa večje zaupanje pri ljudeh, sta stavila kmet Milanovič in trgovec Mihajlovič iz Svilajne v Srbiji. Obadva sta sedela v gostilni in se širokoustila o svojem velikem premoženju ter ugledu. Ker je bilo gostom tega hvalisanja že preveč, je eden stopil pred njiju in jima predlagal, naj stavita za tisoč dinarjev, kdo bo dobil v 24 urah več posojila. Naslednjega dne ob določeni uri so se spet zbrali. Pokazalo pa se je, da je zmagal kmet. Prinesel je bil kar 200 jurjev, medtem ko jih trgovec ni imel niti polovico toliko. Stavo je izgubil, kajti rečeno je bilo, da dobi stavo tisti, ki bo prinesel več denarja, pa naj ga dobi kjerkoli in kakorkoli.

d Glavna združna zveza. V smislu sklepa zadnje seje upravnega odbora Glavne združne zveze, Glavna združna zveza izdeluje celo vrsto pravilnikov, ki jih predvideva novi zakon o gospodarskih zadrugah. Med najvažnejše pravilnike spada pravilnik o združnih revizorjih, o katerem so že razpravljali na številnih združnih konferencah. Poleg omenjenega pravilnika pripravljajo tudi pravilnik o združnem knjigovodstvu. S tem pravilnikom se bo izenačilo knjigovodstvo v jugoslovanskem združništvu. Glavna združna zveza končno proučuje tudi vprašanje kreditiranja nekreditnih združnih zvez, kakor tudi vprašanje pozitivne delovanja kreditnih zadrug in novih zvez.

d Ljubzen na kvatre. Ze 32 krat sta se ločila in spet pobotala eigan Ilija Mihajlovič in njegova žena Jovanka. Preden sta sklenila zakonsko zvezo po pravoslavnem obredu, je imela Jovanka že tri moče. Ilija pa je od-

gnal že tri žene. Tako sta se našla dva enakih izkustev v zakonskem življenju in se vzela. Toda nesrečni alkohol, ki mu je bil Ilija prekomerno vdan, je bil kriv, da je bilo v hiši več hrupa kakor pa mirnih ur. Kadar se je prijan vrnil domov, je Jovanko preklestil in jo zapodil iz hiše. Ko se je pa streznil, jo je šel iskat in pripeljal nazaj. To se je ponovilo 32 krat. Ko sta praznovala zadnjo tako spravo, sta svojo srečo »namočila« v 12 litrih žganja, da so ju morali vaškani posaditi na sani in ju prepeljati na pol mrtva na dom.

IZ DOMAČE POLITIKE

p V »Kmetem listu« čitamo: V zadnji številki pravičnega »Sokolskega Glasnika«, ki je izšel na dan sv. Treh Kraljev, sem bral, da je ministarstvo trgovine in industrije izdelalo odlok, s katerim prepoveduje v vseh strokovnih šolah v državi knjigo »Katoški verouk« kot učno knjigo za III. razred strokovnih nadaljevalnih šol, ki jo je izdal Lovšin Vinko, župnik v zasavski Litiji, kjer so že v davnih in novejših časih kopali srebro

in svinčeno rudo. V knjigi pravijo, da je uvrščeno Sokolstvo med organizacije, ki so protivne veri.

p Na posredovanje poslanca Riglerja je Narodna banka obljubila, da bo dolenskim rešetarjem za izvoženo domačo suho robo v Nemčijo prvenstveno izplačala njih terjatve.

p Zborovanje zapnikov JRZ v Dobrušnjah, ki je bilo te dni, je prav lepo uspelo. Zborovanja se je udeležilo nad 100 zapnikov, ki so z največjo pažljivostjo sledili izjavam Smersuja Rudolfa. Po govoru je bila živalna razprava v važnih zadevah. Pogovor je vodil predsednik krajevne organizacije JRZ in župan Trkov. Zborovanje je bilo zaključeno z navdušenimi klici našemu voditelju dr. Korošcu in našima ministroma.

p »Samoupravac« piše: »Prepuščamo vsakomur, da se svobodno in po svojem najboljšem prepričanju politično opredeli. Ako hoče zaiti na napačno pot ter škodovati državi in narodni politiki, naj kar gre v združeno opozicijo. Če pa želi sodelovati v stranki, ki ima svojo pot naravnost do cilja, naj pride v našo stranko, kjer so zbrani vsi možje nedvomne vrednosti, možje, ki računajo z dašnimi dejstvi, ki pogumno gledajo stvarnosti v oči in ki vedno delajo v korist naroda in države.«

p Odbor narodne skupščine, ki ima nalogo pregledati pravilnost zadnjih volitev, je začel poročati. Potrdil je že poslanca dravske banovine. Prihodnji seji skupščine in senata bosta najbrž 6. februarja.

p Slovenski poslanci v Beogradu so sestavili spomenico na min. za socialno politiko, v kateri naglašajo, kako obubožano je slovensko ljudstvo po nekaterih okrajih. Zlasti so v spomenici navedeni okraji Crnomelj, Novo mesto, Litija, Kočevje, Brežice, Smarje, Ptuj, Dravograd ter sploh okraji, kjer so rudniki. Minister je za pomenitev prehrane nakazal že 1 milij. din, vendar bo treba vsaj še dva milijona. To bo minister uredil skupaj z banom dr. Natlačenom. Spomenico je

O, le ga pijmo, dokler živimo...

Kljub temu da zdravniki stalno ugotavljajo nazadovanje ljudskega zdravja, da sodno zdravstvo celo vrsto zločinov opravičuje z dedno podedovano nagnjenostjo k alkoholizmu, z duševno manjvrednostjo, izvirajočo iz alkohola, pa se gostilne po našem lepem podeželju in po mestih množijo. Na jesen pa tudi čez zimo se odpirajo vinotoči, žganjekuba je v časti in prav gotovo je, da alkoholnih pijač ne bo zmanjkalo. Tako se popije samo v Sloveniji letno: vina 30 milij. litrov za 243 milij. din, piva 26 milij. litrov za 104 milij. din, žganja 3,5 milij. litrov za 110 milij. din. K temu pa še ni prišteta izguba, ki nastane zaradi nedelavnosti pijancev, zaradi bolezní, nesreč itd. V Sloveniji je zdaj nad 6000 gostiln in pride na vsakih 180 oseb ena gostilna in na vsakih 300 oseb ena točilnica žganih pijač. Vsak Slovenec popije na leto povprečno nad 30 l opojnih pijač.

Se strašnejši pa so za Slovenijo tile podatki (na leto): Ljubljana-mesto: za socialne datave 6,5 milijonov dinarjev, za alkohol 59 milijonov dinarjev. Ljubljana-okolica: za soc. daj. 1,1 milij. din, za alkohol 11,5 milij. din. Maribor-mesto: za soc. daj. 3,3 milij. din, za alkohol 29,3 milij. din. Maribor-okolica: za

soc. daj. 311.000 din, za alkohol 4,4 milij. din. Celje-mesto: za soc. daj. 1,1 milij. din, za alkohol 10,1 milij. din. Celje-okolica: za soc. daj. 593.000 din, za alkohol 3,5 milij. din. Ptuj-mesto: za soc. daj. 517.000 din, za alkohol 10 milij. din.

Se poučnejše pa so številke, ki jih naj navedemo za nekatere občine, kjer domuje precej revščine: Trbovlje: za soc. daj. 2,1 milij. din, za alkohol 13,2 milij. din. Tržič: za soc. daj. 291.000 din, za alkohol 2,2 milij. din. Kočevje: za soc. daj. 160.000 din, za alkohol 3,7 milij. din.

Ob vsem tem pa se Slovenci še zmeraj ne zavedamo, kako velik vpliv ima alkohol na naše življenje. Naravno je, da razsaja alkoholizem najbolj prav v vinorodnih krajih. V številnih vinorodnih krajih zajtrkujejo čisto ljudje kar samo alkohol. Alkohol zauživajo že šoloobvezni otroci in je bilo ugotovljeno, da zauživajo alkohol v vinorodnih krajih do 86% šoloobveznih otrok, dočim v nevinorodnih samo 40%. Med otroci je najmanj razširjeno uživanje alkoholnih pijač po mestih, in sicer znaša odstotek približno 50, dočim je najbolj razširjen po vaseh, kjer znaša do 71%. Strašne številke!

Proti ozkosrčni vaški politiki

V zadnjem »Koroškem Slovencu« čitamo pod zaglavjem »Pomen slovanskih narodnih manjšin v Nemčiji« zanimiv uvodnik, kjer čitamo tudi sledeče:

Polpolnoma napačna je misel, da že zadostajo dobri ali celo prijateljski odnosi med dvema državama, dokler se ni posrečilo medsebojno zbliznanje narodov teh držav. Pogrešna je tudi trditev, da narodi ne vodijo pregleda nad svojimi sorojaki za mejami. Narod je neprimerno bolj občutljiv organizem kakor država, kajti prvo je čuteče bitje, drugo pa samo njegov organiziran zunanji izraz. Država je razumska tvorba in se mora ravnati tudi po načelih razumskih dognanj, narod pa je naravna skupnost, ki ima svojo narodno dušo. In ta duša je silno občutljiva za vsako krivico, ki se dogaja na narodnem telesu.

Narodnostno ozkorčnost, ki vlada na Koroškem, si je mogoče razlagati samo kot ža-

lostno dediščino stare avstro-ogrske monarhije. V tej tvorbi je bil nemški činitelj v manjšini, zato je imelo potujčevanje tujih narodov svoj smisel in pomen. Kajti razumljivo je stremljenje vladajoče manjšine, da si skuša s potujčevanjem tujih narodov utrditi svoj položaj. Tega smisla v današnji Nemčiji gotovo ni več. S tem je odpadel tudi edini stvarni razlog, ki je opravičeval staro raznorodovalno miselnost. Nova narodnostna načela so jo zavrgla in prav narodni socializem si je nadel nalogo, da uveljavi spoznanje, ki zahteva za vsak narod samosvoje življenje in samobitno kulturno rast. Od tega, kako se bo narodno-socialističnemu naziranju posrečilo vprašanje jugoslovanskih narodnih manjšin v Nemčiji, bo zaviselo mnogo več, kakor pa si v svoji kratkovidnosti in politični omejenosti morejo zamišljati ozkosrčni vaški politiki.

Pazite dobro

kadar kupujete Aspirin, dali so tablete in zavoj označene z »Bayer« jevim križem. Brez te zaščitne znamke ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Doglas reg. pod št. brojem 32608 od št. št. 1928.

medtem ko je njena hčerka kupovala vozni listek. Zenica je v temi očitno zašla ter je padla čez neko skalo ter za poškodbami umrla. Našel jo je oni terek popoldne neki deček

n Težak avto mu je šel čez obe nogi. To dni se je pripetila na ljubljanski Celovški cesti tik pred remizo strašna nesreča. Težak tovorni avto je podrl mladega vajenca Marjana Silja, doma z Gradca. Pet ton težak tovorni avto je šel mladeniču čez obe nogi in spodnji del telesa ter ga smrtno nevarno ranil. Mladi vajenec je trpel strašne muke ter je omedlel.

n Na 9 let težke ječe je bil te dni v Ljubljani obsojen znani tolovaj Salaj.

n V Tužli je umrla Jožeta Mervar voj. Bizjak.

n V zaporu v Ljubljani se je obešil ubijalec svojega brata Lojze Marj iz Smartna ob Savi. Bog mu bodi milostljiv sodnik!

ministru predložil in zagovarjal poslanec g. Tratinik.

p »Trgovski list in samouprave. Glasilo slovenskih trgovcev piše v 7. letošnji številki tudi to: Seveda pa bi mogle samouprave svoj blagodejni vpliv izvajati le, če bi imele zadostna finančna sredstva. Če bi se n. pr. pričakovalo, da banovine povečajo svojo delavnost, ne da bi dobile od države za to potrebnih sredstev, potem bi samouprave razočarale, ker so že sedaj finančno preobremenjene. In prav tako bi se ponesrečile samouprave, v katerih ne bi imelo tudi ljudstvo svoje soodločujoče besede. Kajti samouprave potrebujejo zaupanje ljudstva in zato se mora dati tudi ljudstvu možnost, da svoje zaupanje izreče.

p Tako je. Bivši radičevski poslanec piše v »Domu« tudi naslednje: Verujemo, da bo zmagala pamet pri narednih zastopnikih, ki bodo vse storili, da države ne privedejo v to težko stanje. Da se to doseže in da hrvatski zastopniki dobe stvarno opravičilo za spremembo svoje dosedanje politike, je treba, da Belgrad najprej odstrani in se izogiba vsega, kar bi bilo v škodo medsebojnemu zaupanju in kar bi bilo v škodo medsebojnemu sodelovanju ter da popravi vse tisto, kar bi stvarno moglo biti v zvezi z nadvlado Srbov nad Hrvati in Slovenci. To predhodno delo, ki bi ga hrvatska stran podpirala, bi omogočilo postavnim hrvatskim predstavnikom pod vodstvom dr. Mačka, da s potrebnim zaupanjem začno s postavnimi srbskimi predstavniki pogajanja za končni sporazum o novi ureditvi državne organizacije v naši državi.«

p Vprašanje samouprav najvažnejše naše vprašanje. — Zagrebški list »Jugoslovanski Lloyd« piše, da je vprašanje samouprav najvažnejše splošno jugoslovansko vprašanje ter potem dodaja te-le misli: »Teh preuredb in temeljnih zahtevanj ne zahtevajo samo Hrvati, temveč jih zahtevajo vse naše dežele, torej prav tako Srbi kakor Slovenci in Hrvati. Končno jih zahtevajo resnične koristi naše države, kajti resnično ne more uspevati in ne bo uspevalo delo ter razvoj na gospodarskih, socialnih in kulturnih področjih našega narodnega življenja, če ne dobi potrebnih pogojev

in podlage v temeljiti notranji državni preuredbi, s katero pa mora biti tudi povezano delo, da se vse napačno popravi. Temu stališču se ne bodo odrekli in se ne bodo mogli odreči niti tisti Hrvati, ki so iskrenega in sebičnega »jugoslavenskega« naziranja, ki pa niso tako otroško enostranski, kakor so nekateri gospodje »ideologi«, ki se kažejo po nekaterih belgrajskih listih in žive zgolj od politike, zaradi česar kaj malo vedo in še slabše vidijo.«

NESREČE

n Ker je prehudo zehala. Od prebudega zehanja si je izpahnila željust Milka Pajič iz Vinkovcev. Ust ni mogla več zapreti. Moral je priti zdravnik, da je željust spet spravil v prave ležaje.

n Čez skalo je padla. Pred tremi meseci je nenadoma izginila v Podbrezju pri Kranju sedemdeset let stara Suzana Ofcija, slunujotiča med Hmeljniki v Ljubljani, žena železničarja. Suzana je s svojo hčerko dne 16. oktobra 1938 šla na Brezje. Na železniški postaji v Podnartu pa je zenica naenkrat izginila,

Novo občinsko zavetišče pri Moravčah

Gospodarska stiska je zadelo moravško dolino huje kakor druge kraje. Zaradi slabih prometnih zvez in sredstev nimamo ne tovarn ne drugih obratov, ki bi dali prebivalstvu kaj zasluzka. Množijo se prošnje za podporo in občinskih revežev je čimdalje večje število. Može, ki imajo v javnosti besedo, so pričeli razmišljati, kako bi se dalo temu od pomoči. Sklenili so ustanoviti občinsko zavetišče, za katero bi bili najeli prostore v zaloški graščini. Reveži bi bili imeli tamkaj skupno oskrbo pod primernim nadzorstvom. Zaradi nastalih ovir pa sklepa tedaj niso mogli izvesti.

Toda misel je živela dalje in iskala nove priložnosti za doseg plemenitega namena. Občina je nedavno kupila prijazno graščino v Češnjah, ki so kake četrt ure od Moravč ter sloviijo po lepem in rodovitnem polju. Stavba sama pa stoji v zatišju nad vasjo ob robu gozda. Stara je nad 400 let ter je bila že večkrat prezidana; sedanje poslopje je baje le ostanek zadnjega dela nekdanje stavbe. Prvot-

no graščino je dal sezidati graščak Galleneck iz Rožeka, kjer so mu grad podrli uporniki in so danes razvaline. Zanimivo je, da je Galleneck žičal sočasno tudi grad v Moravčah, ki je pa že zdavnaj izginil s površja. Poznejši gospodarji so bili Lichtenbergi, v največjem času pa Wurzbachi, ki so razprodali mnoga zemljišča, graščino pa je kupila bivša deželna vlada. Pozneje so Wurzbachi graščino spet kupili ter jo nekako pred 15 leti prodali davčnemu nadzorniku v pok. Primcu. Oblika sedanje graščine je pravokotna in dvonadstropna. Notranjština obsega 11 sob, kuhinjo in pritlikline. Zraven je 88 arov zemljišča. Skupna cena znaša 80.000 din. Vsota bo poravnana s prihranki tekočega proračuna in z banovinsko podporo. Na pomoč bo priskočila tudi Ljudska posojilnica s posojilom pod ugodnimi pogoji. Na sodelovanje bodo povabljene vse sosedne občine. Zavetišče bo predvidoma odprto meseca maja in bo pričelo zaenkrat delovati v manjšem obsegu.

VINA za vse priložnosti naročite pri Centralni vinarini v Ljubljani.

RAZGLED PO SVETU

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Orlovskega zleta v Pragi letos ne bo. Osrednji odbor češkoslovaškega Orla je razpravljaval v Brnu o važnih organizatoričnih vprašanjih in določil delovne smernice za leto 1939. Po izčrpnem poročilu gospodarsko-finančnih poročevalcev je bil sprejet sklep, da se nameravani zlet Orlovstva, ki naj bi bil v letu 1939 v Pragi — ne bo vršil zaradi novo nastalih gospodarskih razmer v republiki in v orlovskih enotah. — Pač pa češkoslovaška orlovska zveza priredi v dneh od 9. do 12. februarja t. l. mednarodne smučarske tekme, na katere je povabila tudi slovensko Zvezo fantovskih odsekov. ZFO se je vabilu čl. Orla odzvala in pošlje svoje odposlance na te mednarodne smučarske tekme. Slovenski fantje bodo tekmovali v alpski in klasični sestavi, v skokih, v teku na 30 km in najbrž tudi v štafeti 4 krat 10 km. Odposlanstvo ZFO, ki odpotuje na Češkoslovaško 6. ali 7. febr., bo sestavljeno prihodnje dni.

s Ne vedo kam z njimi. V praških političnih krogi govore, da je češkoslovaška vlada vprašala sovjetsko Rusijo, na kakšen način bi sovjetom oddala svoje boljševeke. Na ta poziv je moskovska vlada zahtevala natančen spisek oseb, ki bi za izselitev v Rusijo prišle v poštev.

FRANCIJA

s Velja za vsak narod, ki zaide v brezboštvo. Na vprašanje, katera so zla, ki Francijo razjedajo, je nadškof Saliege odgovoril: »Vsak hoče živeti le zase, vsak se prizadeva, da bi čim lažje živel, vsak hoče čim bolj uživati, naj stane, kar hoče. To je pravi vzrok sedanje slabosti Francije, padanja njenega ugleda v svetu in notranjih razdorov, ki jo pretresajo. Mnogi Francozi so obrnili hrbet čisti in vzvišeni veri svojih prednikov, mesto nje se širijo brezverski nauki in njih posledica je, da narod usiha in da na tolikih ognjiščih ne gori več ogenj. Če bo šlo tako naprej, nas čaka umiranje, prepojitve s tujstvom in — suženjstvo. Kam toneš domovina?«

AMERIKA

s Znani ameriški radijski pridigar p. P. Coughlin ne sme več govoriti po radiu. Vlada mu je to prepovedala, ker je napadal Jude, ki hočejo z vplivanjem na vlado in na Roosevelta doseči izdatno pomoč za rečo Španijo ter ustvariti svetovno fronto proti Italiji in Nemčiji ter tako vreči svet v vojno. Coughlin je imel na milijone poslušalcev velik vpliv. Vlada zdaj dobiva na tisoče protestnih brzojavk zaradi te prepovedi. — Tajnik predsednika Roosevelta Early je izjavil glede na časopisne glasove o načrtih zastran utrditve otoka Guama in o ameriški politiki v Tihem morju in na Daljnem vzhodu, da je včeraj izšel članek znanega gospodarskega strokovnjaka Lippmana, istoveten s stališčem amer. vlade. V tem članku predlaga Lippman, naj kongres dovoli utrditev otoka Guama, da bo vlada z grožnjo, da bo na tem otoku zgradila utrdbe, imela v rokah diplomat-

sko orožje proti Japonci. Zunanje ministristvo bi moglo pozvati Japonce, da prouči to vprašanje v luči svoje politike in v skladu s členom 19 washingtonske pogodbe. Lippman se sklicuje tudi na japonsko utrdjevanje nekkih otokov. Dalje izjavlja Lippman v tem članku, da se Amerika želi pogajati z Japonci, ne pa vojevati, vendar Amerika nikakor ne misli bežati pred Japonci v Tihem oceanu. Amerika želi prepustiti azijskim narodom, da sami uredijo svoje razmere do Japoncev. Kaj počne japonsko vojaštvo na Kitajskem, se Amerike ne tiče, pač pa je za Američane velikega pomena, kaj počne japonska mornarica. Na kocu izreka Lippman pripravljanje, da misli Japonci ustvariti velikanško pomorsko državo, ki bi obsegala tudi Filipine in Holandsko Indijo, ter izjavlja, da Amerika ne bo gledala uresničevanja teh načrtov.

RUSIJA

s Delavci so se uprli. Časopisje poroča iz Moskve, da je okolica Petrograda v širini 50 km proglašena za prepovedan predel, v katerem izvajajo strogo nadzorstvo nad prebivalstvom. V predel spadata tudi mesti Kronstadt in Šlisenburg. Dostop v imenovan predel je dovoljen samo s posebnim policijskim dovoljenjem. Istočasno je prepovedano zidanje letoviških hiš v okolici Petrograda. Potovanje z vlakom skozi omenjen predel je dovoljeno samo s posebnimi izkaznicami. — Ta vest potrjuje poročila iz Finske, da je nedavno prišlo v Leningradu do

delavskega upora v ladjedelnicah in v največji sovjetski orožarni Putilov. Delavci so se uprli zaradi znižanja plač in odprave raznih ugodnosti. Sovjetske oblasti so nad uporne delavce poslale nekaj bataljonov GPU s strojnimi. V tovarniška poslopja, ki so jih zasedli delavci, je bilo poslanih nekaj bataljonov GPU, ki so prodrli v tovarne s pomočjo tankov. Delavci so se takoj zabarikadirali in na mnogih mestih je prišlo do prelivanja krvi, ker so agenti GPU uporabili strelno orožje in so delavce celo s strupenimi in solznimi plini končno izgnali iz tovarn. V borbah je bilo veliko delavcev ubitih, veliko pa je ranjenih. GPU je končno obvladala odpor delavcev in je v teku noči končala »čiščenje« ter zaprla skupaj 500 delavcev, ki so se najbolj upirali. Brez sodišča bodo ti delavci takoj izgnani v Sibirijo. 500 delavcev, za katere je ugotovljeno, da so prav tako sodelovali v borbi z agenti GPU, pa bo sovjetska oblast odpustila z dela in bodo obsojeni na počasno hiranje, ker ne bodo do bili od nikjer nobene pomoči.

NEMCIJA

s Drobil. V št. Ilju so pokopali Krmjavo mater Ano Močnik. — Državna sodnija za dedne kmetije je v nekem primeru razsodila, da nepoboljšljivi pijanci niso zmožni kmetovanja in zato ne smejo dedovati. — Na Gornjem Korškem so pokopali štiri posestnike, katere je zajel snežni plaz in jih zadušil. — Veliko zanimanje vlada za srečolov zimske pomoči. Može v sivih uniformah prodajajo srečke po 50 pf, dobitki znašajo do 1000 mark — na Dunaju so v 11 dneh prodali cel milijon srečk.

V vsako bišo »Domoljuba«

Krvavi boji pred Barcelono

Tudi pretekli teden so nacionalisti na vsej fronti napredovali. Mnenje nekaterih, da bo komunistična vojska ustavila prodiranje Francovih čet, se ni uresničilo. Po zavzetju

Tarragone so nacionalisti ob merski obali zasedli važno železniško križišče Vendrell, z kmalu nato pa Villanuevo. Na srednjem delu katalonske fronte pa so nacionalisti osvojili Igualado in Calaf. Približali so se važnemu industrijskemu mestu Manresa, ki je tudi zelo pomembno železniško križišče, oddaljeno od Barcelone nekaj nad 40 km. Severno od Manrese so čete generala Franca že prekorčile reko Llobregat.

Dne 23. januarja se je pričela odločilna bitka za Barcelono. Ta dan so Francova letala napadla katalonsko prestolnico nič manj kakor enajstkrat. Letalske bombe so povzročile ogromno škodo po vsem mestu. Na vse zgodaj se je oglasilo Francovo težko topništvo, ki je nekaj ur hudo obstreljevalo barcelonska premetaja. Pehota si zdaj pod zaščito okrog sto tankov utira pot proti glavnemu katalonskemu mestu. Boji so zelo krvavi, saj branijo komunisti svojo zadnjo postojanko. Po zadnjih vesteh so nekateri nacionalistični oddelki oddaljeni od Barcelone komaj dobrih deset kilometrov.

Boljševiki sicer izjavljajo, da se bodo borili za vsako hišo in za vsako ped zemlje. Vendar menimo, da so komunistični Barceloni dnevi šteti in da bomo o njenem padcu že lahko poročali v prihodnih številkih »Domoljubac«.

Zahteve Kmetijske zbornice

II.

1. Pedološka proučitev Slovenije

Naša kmečka gospodarstva imajo po večini pre malo zemljo. Leto za letom se dogaja, da mali in srednji kmet že v spomladanskih mesecih nimata več najpotrebnejših živil za lastno prehrano. Zaradi tega je treba povečati proizvodnjo.

Ugotoviti moramo gospodarsko sposobnost naše kulturne zemlje. To je predpogoj uspešni racionalizaciji poljedelstva in povečanja proizvodnje. Ugotoviti moramo globino, kemično sestavo in fizikalne lastnosti tal v najvažnejših kmetijskih okoliščinah. Danes je nemogoča prava orientacija v posameznih klimatičnih in pedološko tako različnih predelih Slovenije, da niti strokovnjak ne more zanesljivo svetovati kmetu, kako naj obdeluje zemljo, kako gnoji, kakšen kolobar naj uporablja, če ne pozna zemlje, najvažnejšega vegetacijskega faktorja, na katerega moremo vplivati.

Kmetijska zbornica predlaga, naj se takoj in širokopotezno pristopi k sistematičnemu proučevanju pedoloških prilik v Sloveniji. Vsa Slovenija naj se razdeli v manjše geografske enote in po teh naj se sestavi pedološke karte (mape). Začne naj se v vinorodnih krajih, kor smo ravno pred drugo regeneracijo vinogradov. Pravilna izbira vinskih sort je mogoča edino, če so nam poznane pedološke razmere.

To delo naj vrši kmetijski oddelek banake uprave skupno s kmetijsko poskusno postajo.

Banaka uprava naj sestavi poseben odbor strokovnjakov, ki bo to vprašanje proučil in napravil načrt za dobo, v kateri se mora to delo dovršiti.

2. Melioracije

Slovenija ima samo 50% zemlje, ki se more zkoristiti za kmetijstvo, pa še od tega je četrtina v najslabšem stanju: v močvirju, barju, izpostavljeno poplavam in odnašanju po neurejenih vodnih tokih. Melioracije morajo to nezmožno stanje odpraviti. Dokler ne bodo izvedene melioracije, bo trava pred košnjo oblatena, krma kisla; poplave bodo širile metljano in sploh vse pospeševanje živinoreje je brez pravega temelja.

Da pride ljudstvo v Sloveniji do višje materialne kulture, je treba izvesti znatne melioracije, pri nas so pa bile do sedaj na zadnjem mestu med deli, ki naj naše podeželje gospodarsko dvignejo. Kmetijska anketa je jasno pokazala, da je velik problem našega kmetijstva ravno v melioracijah.

Zahteva Kmetijske zbornice je, da se prične z melioracijami v mnogo večjem obsegu. Napravi naj se celoten načrt za dobo 20 let. Vsota, potrebna za melioracije v Sloveniji znaša nad 300 milijonov din. V vsej povojni dobi se znašale vse javne dotacije za melioracijska dela v Sloveniji samo 17 milijonov din, to je komaj 5%. Če bomo šli tako naprej, potem lahko čakamo še 400 let, da bodo izvršena najnujnejša dela, ki so do sedaj predvidena. Da bi se v dobi 20 let izvršila najnujnejša dela, je potrebnih 15 milijonov din letno. Kmetijska zbornica predlaga, naj se fond za javna dela uporabi predvsem za melioracije, ker so od vseh javnih del najpotrebnejša.

Regulacijo glavnih rek naj prevzame država.

3. Gnojšča

Naše kmetijstvo izgubi letno milijonske vrednosti zaradi neracionalnega ravnanja s hlevskim gnojem in gnojnico. Višina pridelkov je v tesni zvezi z dobrim gnojenjem. Pravilno gospodarjenje s hlevskim gnojem in gnojnico je mogoče samo, če so gnojšča dobro urejena.

V Sloveniji skrbi javna oblast že 30 let za ta problem, vendar nima še danes niti 20% kmetij urejenih gnojšč. Dosedanji način pospeševanja se je izkazal kot nezadosten in prepočasen.

Sleberna slovenska kmetija mora imeti urejeno gnojšče in gnojnično jamo; brez tega ni naprednega kmetovanja.

Ker pri današnjem gospodarskem položaju slovenskih kmetov ni pričakovati, da bi sami iz lastne iniciative in izključno iz svojih sredstev to izvedli, posebno zaradi previsoke cene cementsa, zato zahteva Kmetijska zbornica, da javna oblast pospeši akcijo za ureditev gnojšč in žrtvuje zato znatno večje kredite kot doslej.

4. Cement (pocentlev)

Ena glavnih ovir za uspešen napredek asanacije naših vasi je visoka cena cementsa. Cementni kartel diktira prav oderuške cene, ki jih občutno povišuje še prometni davek in trošarina. Veliko nesoglasje in nedoslednost je v tem, če se na eni strani oblasti trudijo za asanacijo naših vasi, na drugi strani jo pa z davki in trošarinami na cement bistveno otežujejo.

Kmetijska zbornica zahteva, da se cement, ki se uporablja za prepotrebne asanacijske avrbe, oprosti vseh trošarin in prometnega davka; železniška tarifa naj se pa zniža vsaj za 50%.

III.

Kmetijska zbornica naglašá kot nujno potrebo izvedbo splošnega socialnega zavarovanja kmečkega stanu, v prvi vrsti in najprej za zavarovanje za starost in onemoglost. Zato se naproša oblast, da po uspeli rešitvi zavarovanja obrtnega delavstva nujno pristopi tudi k izvedbi socialnega zavarovanja kmečkega stanu. Ker pa je zbornica mnenja, da bi bilo težko hkrati in enotno izpeljati socialno kmečko zavarovanje po vsej državi, predlaga, da se izda okvirni zakon, s katerim se pooblašča ban, da more pristopiti k izvedbi socialnega zavarovanja kmečkega stanu za svojo banovino.

IV.

Sedanjš način finansiranja sreskih kmetijskih odborov, ki eloni na prispevkih občin iz njihovih kmetijskih skladov, ni dober. Kr. banaka uprava nima namreč zakonite možnosti, da bi mogla predpisati, koliko občine v svojih proračunih morajo določiti za kmetijske sklade. Zato nekatere občine stavijo v svoje kmetijske sklade primerne vsote, druge pa le prav majhne zneske, ker se zavedajo, da bodo morale toliko več prispevati za finansiranje sreskih kmetijskih odborov, čim več bodo stavile v svoj proračun za kmetijski sklad. Posledica tega je, da so prispevki občin sreskim kmetijskim odborom od leta do leta manjši ter tudi niso v nobenem sorazmerju z davčno močjo, niti s koristmi, ki jih občine imajo od dela sreskih kmetijskih odborov, in ti imajo iz leta v leto manj sredstev na razpolago, da z njimi ne morejo vršiti niti najnujnejših svojih nalog.

Zato Kmetijska zbornica predlaga, da se finansiranje sreskih kmetijskih odborov postavi na drugo osnovo: Sreski kmetijski odbori naj sestavljajo svoje letne proračune ter jih predlagajo v obdobjih kr. bankski upravi. Celoten znesek proračunskih izdatkov naj se nato porazdeli na posamezne občine v arezu po razmerju v posameznih občinah predpisane zemljarine. Ti zneski se krijejo iz splošnih občinskih proračunskih sredstev in nimajo z občinskimi kmetijskimi skladi ničesar skupnega. Občine pa imajo in vodijo ločeno od teh

Perilo je hitro oprano

če vzameš vedno
SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO

...in za namakanje ženske hvala

prispevkov svoje kmetijske sklade za pospeševanje kmetijstva v lastnem delokrogu.

V.

1. Kmetijska zbornica je v svojem dosedanjem delu spoznala, da trpi lesna trgovina zaradi dosedanjih nepopolnih uzone za trgovanje z gozdnimi produkti. Zato zahteva, da se čimprej izdelajo s sodelovanjem Kmetijske zbornice in vseh drugih poklicanih organizacij točnejše in podrobnejše uzone, ki naj bodo v korist produkcije in trgovine.

2. Bela Krajina zelo trpi na pomanjkanju zdravne pitne vode, ter jo mnogi v poletju, zlasti še v suhih letnih, voziti od daleč za ljudi in za živino. Zato se zbornica obrača na merodajno mesto z nujnim predlogom, da se pospeši gradnja belokranjskega vodovoda.

VI.

Zbornični svet je iz letnega delavnega poročila razvidel, da nekatera oblasiva doslej niso upoštevala utemeljenih in upravičenih predlogov Kmetijske zbornice, druga celo niso smatrala za potrebne, da na njene vloge odgovorijo. Zato Kmetijska zbornica kot zastopnica velike večine prebivalstva dravske banovine odločno zahteva, da oblast predloge Kmetijskih zbornic upošteva in jih zasliši vselej, ko namerava izdati odločbe, ki zadevajo kmetijstvo. Tako zahteva narod, ki noče, da bi mu bila zbornica samo novo finančno breme, sicer pa neupoštevanje in neupoštevan faktor, zato se predlaga kot nujna tudi sprememba čl. 4., odst. 2 uredbe o Kmetijskih zbornicah, ki naj se glasi: Pristojni ministri morajo načrte zakonov, uredb in pravilnikov o vprašanih, ki so v zvezi z gospodarstvom, pošiljati zbornicam radi mnenja.

Vihar je odnesel streho cerkve

Južni veter, ki je pihal te dni po štajerskih ravninah z veliko silo, je nad Dravskim poljem dobil velik nalet ter se zaletaval z viharo močjo v Ptujsko goro. Zaradi viharja so se tresle hiše in ostala poslopja na Ptujski gori, najzadnje pa je vihar pritisnil z orkansko močjo ter je povzročil po vsem hribu hudo razdejanje. Orkan je dvigal strehe s hiš ter jih metal na tla. Najhuje je prizadel ptujskogorsko cerkev — znamenito božjo pot Matere božje. Ta krasna gotska stavba, ena najlepših cerkv v Sloveniji, ki izvira iz štirinajstega stoletja, je postala žrtev viharja. Vihar je dvignil streho nad desno ladjo cerkve ter jo zanesel daleč proč in treščil ob tla.

Na strehi je zazijala ogromna luknja v izmeri 15 x 17 metrov, saj je vihar odnesel ne samo opeko, temveč tudi ograde strehe. Prav tako je odnesel na farovžu polovico strehe in razkril tudi nešteto drugih poslopij. Škoda je ogromna, bati pa se je, da bo še večja, če bi sedaj začel padati dež ali sneg. Ljudje si ne vedo pomagati ter bo trajalo precej časa, preden si bodo strehe za silo popravili. Zlasti bi bilo usodno, če ne bi bilo mogoče na cerkvi kmalu popraviti škode, ker bi lahko utrpela krasna notranjščina neprecenljivo škodo. Na vsak način bo potrebna javna pomoč, da se popravi vsaj za silo vse, kar je vihar razdejal.

Bolniki

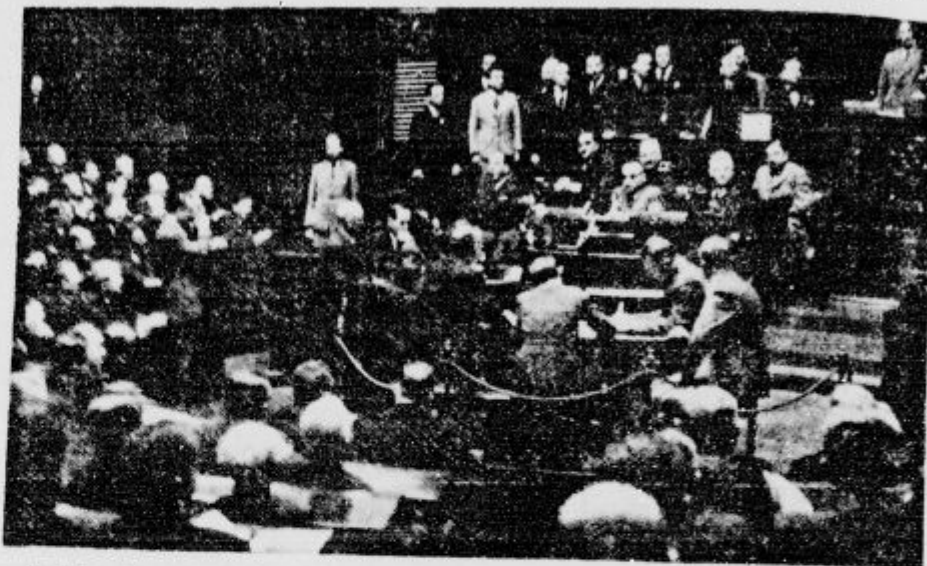

so povsod. Zato je potrebno, da se pazi na urejeno prebavo. Zdravniki radi priporočajo Darmol adreslim in otrokom. Tudi pri večinski uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte zato pri zdravju le dobro odvajalno sredstvo

DARMOL

Naš voditelj dr. Anton Korošec med govorom po izvolitvi za predsednika senata.

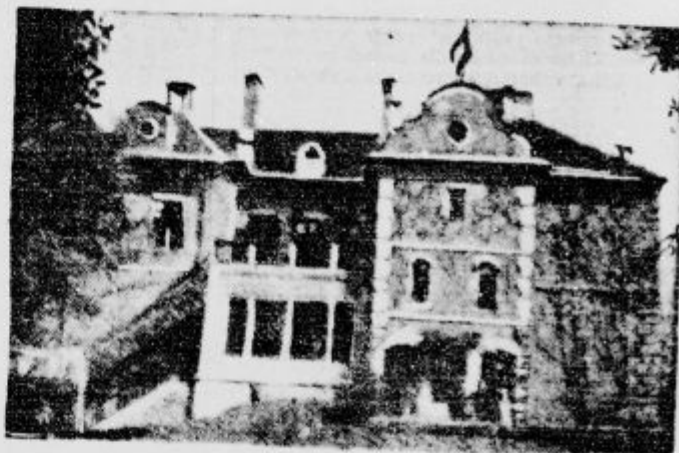

Pogled v dvorano narodne skupštine v Belgradu med govorom starostnega predsednika.

V VSAKO KATOLISKO HIŠO SPADA KATOLISKI ČASOPISI!

Prijetni teden so slovesno sprejeli v Belju italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Na sliki vidimo grofa Ciana in dr. Stojadinovića.

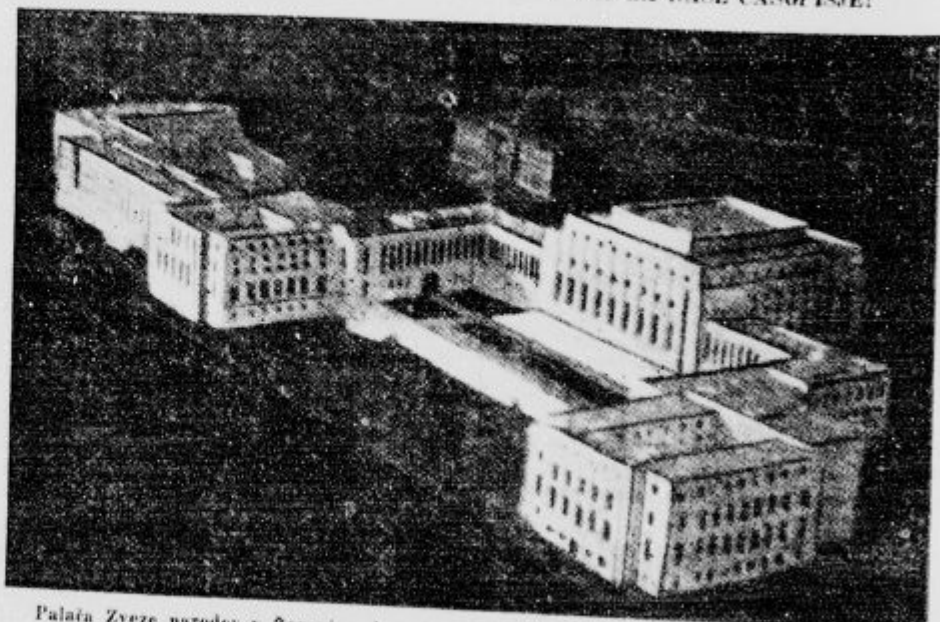

Dvoren Belje, kjer sta se posvetovala grof Ciano in dr. Stojadinović o važnih političnih vprašanjih, ki se tičejo Jugoslavije in Italije.

V BOJ ZA NAŠE ČASOPISJE!

Novi prosvetni inšpektor prof. Silvo Kranjec, znani kulturni in javni delavec.

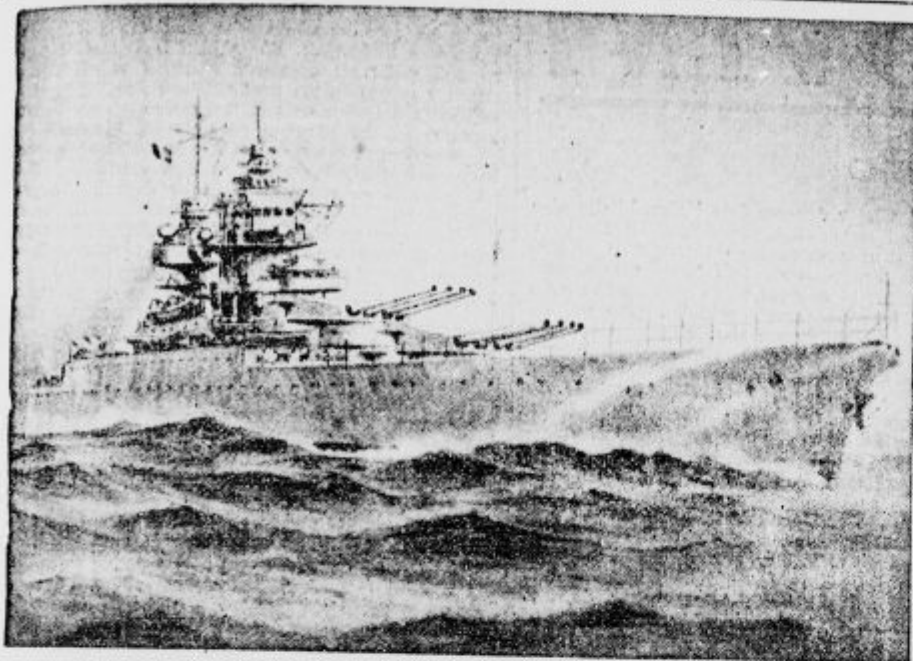

Palata Zveze narodov v Ženevi, v kateri je pretekli teden zboroval Svet Zveze narodov.

Vse Pavle, posebno pa tistega, ki je našemu Domoljubcu najbližji, naj Bog živi!

10

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

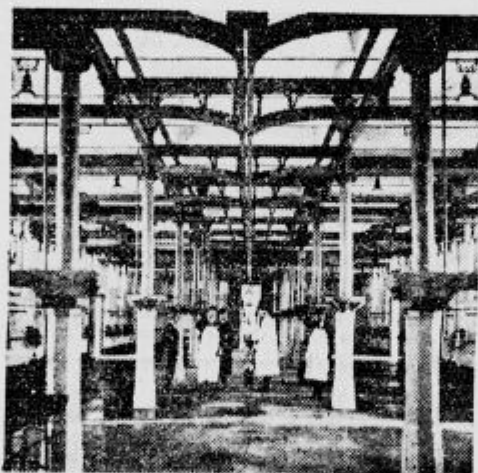
17. januarja so v pristanišču Brest spustili v morje 35.000 tonsko ladjo »Richelieu«. Kakor je iz slike razvidno, so jo dobro oborožili, da se bo mogla braniti proti sovražnikom.

Angleži se na vse mogoče načine pripravljajo, da bi jih vojna ne zakila nepripravljene. Slika nam kaže angleške delavke pri gašenju požara, katerega so zanelile gorilne bombe. — Dvomimo, da bodo tako korajžne takrat, ko bo šlo zares.

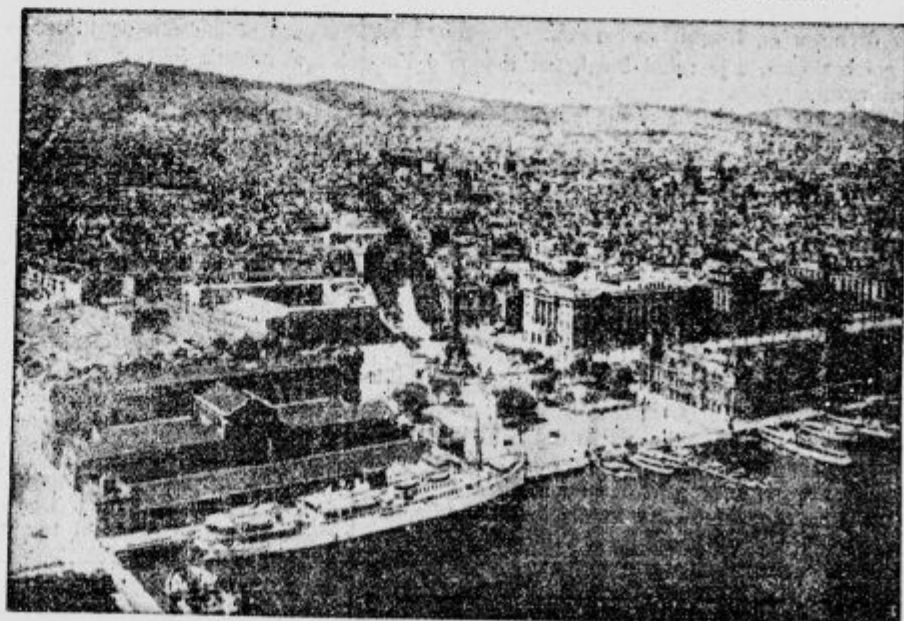
V stockholmskem živalskem vrtu se je rodil mladič severnega medveda. — Pitajo ga po celiču iz steklenice.

Pogled v notranje prostore mestne klavnice v Ljubljani. Pod stropom je posebna naprava za prevažanje zaklane živine.

Drsalec na železnih nogah.

Pogled na Barcelono, glavno mesto Katalonije. Temu mestu se je general Franco zelo približal in je verjetno, da bodo mesto zavzeli nacionalisti.

PO DOMOVINI

Haloško pismo

Če hočemo prav spoznati glavne vzroke, ki so vinorodne Haloze pritrirale do velikega siromaštva, moramo iti nazaj v zimo leta 1928-29. Tista strašna zima je uničila vinogradnikom tretjino trti, ki niso več ozelenele. Polovico sadnega drevja se je zaradi zime posušilo. Druga leta je bila pomladanska slana, poletni nalive, povodnji, ki so odnesle iz naših hribov s plazovi vred tudi borse pridelke in rodovitno zemljo. Leta 1934. pa je toča julija meseca do gola pobila vinograde, sadno drevje in ves živež za ljudi in živino. Tako pobit vinograd se tri leta ne opomore. Ljudje so prodali vso živino, ker je ni bilo s čim krmiti. V trgovinah so delali dolgove za živež. Pomoči ni bilo od nikoder. Državni davek je bil odpisan, ne pa doklade. Trta je do jeseni zopet ozelenela iz kocene, ker pa ni vkljub škropljenju les dozorel, je vse vzela zima. Vino, ki je glavni pridelek Haloz, je tudi l. 1935 odpadel. Leta 1936 je zaradi opisanih nesreč bilo zelo malo pridelka, in še tega je zopet toča pobila. Pridelek ni imel nobene cene več, dolgovi so rastle, ujme pa se ponavljale

zdej v tem, zdaj v drugem delu Haloz. Ljudje niso mogli plačati ne davkov, ne dolgov na živežu v trgovinah, stari prihranki so zmrznili in sledile so tožbe in dražbe. Leta 1937 je bila toča, lani pa isto, vendar bi bilo boljše, če nam ne bi zaradi preobitnih padavin segnili pridelki, vino pa, da bi dražje prodajali. Ako bi nam vinogradi v enem letu trikrat rodili, bi komaj poravnali stare dolgove, pa bi še nam za gospodarstvo nič ne ostalo. Družinam je treba hrane in obleke, denar za davke, obresti, za delavce in galico. Vsak Haložan mora zrnje kupovati, tudi kmet. Če gospodarvinogradnik nima, kako naj živi vliničar in ubog kočar bre zasužka. Zato je potrebno, da se oblasti zanimajo za Haloze in nam naklonijo več javnih del in s tem stalnega zaslužka v domačem kraju, ker je tu hiška potreba kot drugod v gospodarsko močnejših krajih, ker niso bili tako po nesrečah prizadeti, kot Haloze. Svojega stanja nismo sami zakrivali, pač pa se pomagati da, ako imajo poklicani razumevanje za to.

Zalog pri Ljubljani. Tvrška Böhm-Bajtlích iz Podgrada je nakazala za revne otroke zaloške žole 2000 din, za kar se v imenu staršev in otrok krajevni šolski odbor in šolska uprava v Zalogu iskreno zahvaljujeta. Bog plačaj! Prosimo naklonjenosti tudi za bodoče!

Smolenja vas pri Novem mestu. Po naši dolini že dalje časa straši vlomilska tolpa. Vlomili so v več zidanic in si natočili zase in svojo družico precej vina. Pri nekem posestniku so vlomili ter odnesli meso in špel od dveh prašičev in enega teleta. — Slinovka in pakrljevka tudi naši dolini mnogo škodujeta, ker so prepovedani sejmi in ne moremo prodati živine. — Naša društva se dobro gibljejo. Na praznik sv. Treh Kraljev so imeli živinarjevi svoj občni zbor, v nedeljo pa sadjarji. Opaša se poudarjajo zavednost in disciplino. Fantovski odsek je tudi spremenil svoje dosedanje ime v odsek »Slatnik«.

Ponikve pri Dobropoljah. V zavodu Male sv. Terezike so usmiljene sestre sv. Križa zredile izredno velikega prašiča. Tehtal je nad 380 kg. — V sosedni vasi Rašici je zrastle iz tal velika stavba, v kateri izdeluje podjetje Pečnik najrazličnejše stole.

Mošnjaje. Bridko je zadelo usoda ugledno Marofarjevo družino v Vrbnjah. Ni še minulo leto, odkar smo pokopali njihovo staro mater, pa jim je neizprosna smrt izrgala še skrbno gospodinjico in mlado mater — v 34. letu starosti — Marijo Ovsenec. Teško prizadetemu možu Antonu zapuščajo štiri majhne otroke. V bolezni je bila mirna, celo vesela, nikdar ni tožila nad trpljenjem, ki ni bilo mlačno. Sama potrebna tolažbe je že bodelila zasrbljenega donosca in jih tolažila. Na, pot v večnost je bila lepo pripravljena. Pokopali smo jo v četrtek 12. januarja na farnem pokopališču v Mošnjah v novo grobnico, umetniško delo arhi-

tektu Plečnika. Pogreb je vodil g. dekan Fatur in so ga je udeležila velika množica, gasilci iz Mošenj in Radovljice. Radovljiki in domači pevec so pod vodstvom organista Heybala zapeli žalostinki v cerkvi in pri grobu. Dobri Bog, ki je pokojnico z dopadanjem vzel k sebi, naj ji bo bogat Plačnik, žalujejo družini pa najboljši Tolažniki!

Radeče pri Zidanem mostu. Na željo občinstva se ponovi igra »Gosposka kmetijac v nedeljo, dne 29. januarja ob pol 4 popoldne v dvorani Narodnega doma. Vljudno vabljeni!

Leskovec pri Krškem. Zrtev strahovite nesreče je postal mladoletni delavec Marolt Franc iz Leskovca. Kot sin ubožnih staršev si je moral poskati delo na žagi pod Leskovcem, a je pri tem našel smrt. S koleca se je snel jermen, zato je šel v spodnje prostore, da spravi zopet kolese v pogon. Jermen ga zgrabi za sukajič in že je bila vsaka pomoč brezpomembna, kajti, kar se je zgodilo, se je v par sekundah. Delavci so slišali krik: »Jezus, Marija!«, v naslednjem hipu so ga že našli brez ene noge in s posneto kožo po telesu. Prepeljali so nesrečno žrtev v krško bolnišnico, a je kmalu po nesreči ugasnilo v telesu mlado življenje. Ponesrečeni je bil plemenitega značaja. Naj Bog tolaži pokojnikove starše.

Brezje. V četrtek 12. januarja smo na Brezjah pokopali dobro Rešovo mamo Agato Rozman. Za njo žaluje mož in šest nepreskrbljenih otrok. Vdano je prenašala trpljenje v težki in dolgotrajni bolezni in pokreplana s tolažili sv. vere dozorela za lepše življenje pri Njem, kateremu je ves čas zvesto služila. Naj v miru počiva, hudo prizadeti družini pa naše iskreno sožalje!

Dolenjske Benetke. Kar sredi zime se gremo pravo pomlad. S tesno slutnjo opazujemo kmetje ta nenaravni pojav. Da ne bi pač letos zimo praznovali o Veliki noči! — Ko se oglašajo rubežani na več krajih, naš dolenjski vinogradnik zaman čaka, da bi prodal svoj pridelek. Druga leta so bili ta čas polovnjaki prazni. Trošarina bo menda tista bolezen, ki zavira prodajo letos izvrstne vinske kaplice.

Cerkle na Gorenjskem. Kmečka zveza bo imela redni občni zbor 12. februarja ob 3 popoldne v mali dvorani Ljudskega doma. Kmetje, pridite v obilnem številu, da se pogovorimo o perečih kmečkih zadevah.

Dobovec. V nedeljo 29. januarja priredi prostovoljna gasilska četa Dobovec nad Trbovljami priljubljeno tridejanko »Pri kapelici«, na katero vas vse vljudno vabi. Dramatični odsek tega dru-

Besede

(Povest)

Spisal N. Velikonja, ilustriral akad. slikar L. Sušmelj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

In res je tisti hip zletel goiob iz globeli, zavil čez grape in drče ter se izgubil za hribom.

»O, goiob zbežati!« je rekel Siegl, ker tistega o Budanju ni razumel.

»Ali sem kaj rekel? Nič nisem rekel. Niti spodobi se ne. Služba je služba. In če bo ukazal Vidmar, bom poslušal, in če bo Rupar, bom poslušal. Oba sta pametna in ni, da bi izbiral jaz!«

»To ne velja, to ne velja!« ga je tolkel Benko po kolenih. »Kdor ni z nami, je proti nam! Tu se boš že moral odločiti! Le ovca izbira, toda še ona samo na paši in pri jaslkih! Da niso njegove misli natančne, se ni zavedal. Videlo se mu je, da je razgret ter se huduje nad nevidnim nasprotnikom.

»Da, da!« je lovil besede gozdar. »Rupar ni slaba mož in jaz sem za Rupar!«

Brusu je bilo vroče, kakor mu že dolgo ni bilo, dasi je pihala večerna sapa. Za njimi je bila že pregrada, da ni hudournik nanesel gruščna na cesto, za njimi je bila že vsa prevrtna drča, na kateri se je videlo, da so ljudje grebli drobni pesek za kuhinjsko posodo in pod. Cesta je prešla iz strne skale v položno gmajno in zeleni borovci so zakrivali škarpno. Bog ve, kaj bi mu bili še napeli v ušesa, da ni šla po cesti omahujoča postava?

»Lende, kam greš, Lende?«

»Truden, truden!« je jecjal Lende ter se lovil v odtočniku, kamor se je bil umaknil vozu.

»Lende, saj si pijan!« ga je ošvrknil Matevž, ko so se mu približali.

»Truden, truden!« je ponavljal, »in bolan tudi!«

»Ali si pil?«

»Pil!« je potrdil. »Pil. Vino! Potem me je Grm zbudil. Zbudil, da!« je kimal.

»In si mu ubežal, kaj! Kje pa imaš ovce?«

»Nimam!« je trudno kimal z glavo, »Ubežal nisem, sam je rekel, naj hitro grem!«

»Nocoj boš še tepen!« se mu je režal Benko. »Prav gotovo boš tepen!«

»Kdo ga pa bo?« je radovedno vprašal Matevž.

»I, kdo? Vidmar. Ali ne pase tudi njegovih ovac in podžupan je! Ali naj ga Rupar?«

Lende je razklenil čeljusti in ni našel besede. Ko je voz zdrdral že mimo, je zbral vse svoje sile ter hitel naprej.

»Vidmar, Rupar!«

Lende je ponavljal in pražil z bosimi nogami po cesti, da se je kadilo in jemalo sapo.

»Vidmar, Rupar, Vidmar, Rupar!« je šlo tudi Brusu skozi možgane. »Eden bo župan! Kateri bo župan? O Bog, o Bog!«

V Brusu se je kar trgalo. Tako. Razumel je. Tu sta dva: Vidmar in Rupar. Oba bodo tiščali na županov stolec in on je občinski tajnik. Lepa reč: občinski tajnik. Presneto lepa reč. Dokler imaš župana in gospodarja in delaš po njegovi volji in praviš: »Gospod župan so tako ukazali,« prav nedolžna reč. Toda zdaj! Zdaj ni župana in bodo šele volili novega in se moraš izjaviti. Zdaj moraš loviti leva sam. Če enemu ustrežeš,

RAZNO

»Knjigostrojci v Uralu. Rusi so neutrudni v snovanju in gradnji novih mest. Nedavno je sklenila vlada v Moskvi, da osnuje v Uralu novo mesto z imenom »Knjigostrojci«. V tem mestu bodo uredili tiskarne, ki bodo tiskale vse knjige in tiskovine za rusko vlado, dalje vse publikacije za Kominternu. Stroški za gradnjo so predvideni na 80 milij. rubljev. V Knjigostrojcu bodo zaposlili kakšnih 4000 stavcev. Letna proizvodnja je preračunana na 111 milijonov izvodov.

Kopel. »Saj ta voda je vendar prevroča za otroka!« — »Ze res, milostiva, toda otrok ne ume čitati, koliko stopinj kaže toplomer!«

Teško vprašanje. »Ali te zebe v roke?« — »Na gospod ubitelj!« — »Potem jih pa lahko potegnesh iz žepa!« — »A, potem me bo pa zeblo!«

Se o smrtnih šarkih. Rimski dopisnik nekoga budimpeštanskega lista je govoril nekoč s Mercenijem. Med drugim mu je izumitelj dejal, da je svoje poskuse s tako zve-

Da boste deležni požarnih podpor in pa nagradnega žrebanja, ne pozabite se naročiti na »Domoljuba«. Le do 31. t. m. imate še čas!

šiva pa skrbi za kulturni podvig tega kraja s prireranjem iger. To svojo nalogo vrši navdušeno in uspešno. Obenem pomaga na ta način društvu iz gospodnih težkoč. Igra se prične že ob 11 dopoldne.

Škocjan pri Mokronogu. Predpripravljala dela za električno razsvetljavo so se že začela. Dobimo tudi javno telefonsko govorilnico. — Za ureditev potoka Račulje je nakazan prvi znesek 20.000 din; k temu moramo pripomniti, da je odobrenih za to delo 60.000 din. Z delom se bo začelo takoj, ko bo voda nekoliko upadla. — Uredili bodo tudi cesto proti znanemu klanecu. — Zelo redke so družine, ki še nimajo »Domoljubac«.

Radeče pri Zidanem mostu. V preteklem letu je bilo v naši fari rojenih 38 novih otrokov, umrlo jih je 48. — Teden pred božičem smo dobili moderne nove orgle s 25 registri. Naredil jih je mojster Jenko iz St. Vida nad Ljubljano. Orgle stanejo okrog 125.000 din. Veem, ki ste in ki še boste prispevali za nove orgle, Bog plačaj stoterokrat! — Naročnino za vse katoliške časopise sprejema tudi Kremenar Ivan, krojač. Radeče 29.

Kolovrat. Krstov je bilo v prošlem letu 14 in prav toliko pogrebov. — Na praznik sv. Antona 17. januarja je vsako leto v Brišah slovesno opravilo. Letos je prišlo mnogo romarjev tudi iz okoliških župnij. — Nekateri naročniki »Domoljubac« še niste poravnali cele naročnine. V lastno korist se naprostate, da vsaj zdaj, zadnje dni, opravite svojo dolžnost. Dajte starš svojim otrokom vsaj dober časopis v roke!

Komenda. Pri Plenkcu na Klanecu pri Komendi so rezali rezanco, pa je 5 letni Tonček prišel preveč blizu in mu je zlomilo desno roko. — Po zadnji povodnji porušeno brv pri Kernovi žagi, ki vodi čez Pšato, so sedaj popravili. — Koliko smo v naši občini pojedli v letu 1938? Odgovor: 4 bike, 8 volov, 1 junca, 49 krav, 19 telic, 124 telet, 49 kozličev, 15 svinj in 66 prašičev; vsega 335 glav. — (Dopisnika prosimo, naj piše v bodoče s črnolom!)

Veselovo. Gibanje prebivalstva v preteklem letu nam podaja sledečo sliko: rojenih je bilo 16 otrok doma in 1 v bolnišnici, med temi je 11 dečkov in 6 deklic. Mrliška knjiga zaznamuje 11 mrličev. Najstarejša umrla je dopolnila 82 let. Vsi

nimi smrtnimi žarki — opustil. Uspejo mu je sicer, da je s temi žarki ubil podgano, toda le iz razdalje 1 m. Tedaj je svoje poskuse ustavil. Niso vredni truda. »Če moreš koga ubiti samo iz tako majhne razdalje, tedaj je bolj preprosto, da ga ustreliš ali pobiješ.« je menil Marconi.

Bakterije v brezračnem prostoru. Z vestnimi poskusi v nekem zavodu v Baltimoru so ponovno potrdili mnenje, da morejo bakterije živeti tudi v brezračnem prostoru. Klice so imeli 22 dni v posebnih steklenih posodah, ki so iz njih popolnoma izsesali zrak, in to pri 268 stopinj pod ničlo. Ne brezračni prostor ne strašni mraz ni mogel najmanjšim nevidnim novim bitjem uničiti življenjske sile.

Zarki, ki delajo ljudi nevidne. Italijanski listi poročajo, da je profesor fizike in matematike na akademiji v Breri dr. M. Mancini odkril neke žarke, ki imajo to čudno lastnost, da postanejo po njih vsi predmeti in vsa bitja nevidna. Le predmeti določenih kovin se morejo tem žarkom upi-

umrli so ženskega spola. Oklicani so bili 4 pari. Sv. obhajil je bilo 14.970. — Po novem letu je segla smrt v vrsto moških, ker jim je lani vse leto prizanašala. Dne 17. januarja je umrl Jakob Maček, po domače Viršek iz Adergasa v 71. letu starosti. Bil je zelo skrben gospodar in zaveden katoličan, ki je tudi svojo družino vzgojil v tem duhu. Vsemogočni naj mu bo večni plačnik!

Črnače. Pretekli teden smo položili k večnemu počitku Ano Čajhen, po domače Klančarjevo mamo, iz Ježe, v 69. letu starosti. Zapustila je 4 hčere in 2 sinova. — Bila je dolgoletna naročnica »Domoljubac« in katoliških časopisov. Bila je članica ženske Mar. družbe in Prosvetnega društva. Na zadnji poti so jo spremlile članice Marijine družbe in člani Prosvetnega društva. Naj ji sveti večna luč! Preostalim naše sožalje. — Dramatski odsek bo priredil v nedeljo 29. januarja dramo »Podrti križ«. Vabljeni.

Velika Polana. Pri nas smo imeli v nedeljo 15. januarja raztavo katoliškega tiska, katero smo si z velikim zanimanjem ogledali. V današnjih časih si ne moremo misliti katoliške hiše brez katoliškega časopisa. Zato naj si sleherni hiša naroči dober katoliški časopis, katerih smo toliko videla na raztavi.

Raka pri Krškem. O, ti »beštja« ti, vso povolivno dobo sem se naši opozicionalci s slastjo

kot da trgajo sočno pečenko, razglabljali o odstoku našega narodnega voditelja dr. Korosca iz vlade. Na, pa se vam ta sedaj zopet pojavi kot predsednik senata. To je pa zares malo huda zanje. — Znižajte trošarino na sladkor je po »Trg. listu« pisal zadnji »Domoljub«. To je pa res tako preča zadeva, da kar vpije po ureditvi. Saj more danes kmečki živeti rabiti sladkor le še za zdravlila. Pa je pri tobačnih izdelkih ista. Treba bi bilo znižati cene. Ako bi se pa povisale, bi to rodilo le novo nevoljo.

Duhovne vaje za moše bodo v »Domu duhovnih vaj« v Ljubljani, Zrinjskega cesta 9 od 1. do 5. februarja letos. Začetek 1. febr. ob 7 zvečer. Priglasite se takoj, oobe so še na razpolago. Gg. duhovnike prosimo, da nam pošljejo moš. Duhovne vaje naj bodo kot duhovna priprava na mednarodni kongres Kristusa Kralja v juliju. Tudi smo znižali oskrbnino (prehrano) na 75 din za vse tri dni. Može, pridite! — Vodstvo »Domac«.

Trstenik. Rod, ki biva tod je trden in zdrav. Ljudje se rodijo, trpe skozi vse življenje: ob delavnih garajah, ob nedeljah dajejo čast Bogu in delu in tako v hudi borbi se pri nas utrdijo stare korenine, ki pomnijo sivo davnino naše fare. Med najstarejša župljana spadata Kajžarja s Polja. On, Matevž, jih ima 82, ona, Alenka, pa 83 let. Matevž je s pokojnim profesorjem dr. Perneltom pasel ovce v Vel. Poljani, nato se je izučil ževjarstva, se poročil z zgovorno Alenko, ki je nosila maslo v Tržič več let, tako, da so ji rekali kar »Putrova Lenka«. Dva sinova jima je vzela kruta vojna, tri sta pa lepo vzgojila. Oba kajžarja sta čila, vdana v božjo voljo, še vedno vedrega duha in zvesta čitatelja »Domoljubac«. Zivela! — Popravili smo našo cerkev, obnovili župnišče in sedaj samo čakamo željno, da sprejmemo novega župnika.

Hatiš pri Litiji. Tukajšnjim posestnikom napravila Sava leto za letom veliko škodo. Ne mine leto, da ne bi prestopila bregove in poplavlila vse holiško polje. Z njiv in travnikov pobere rodovitno vrhno plast zemlje. Skrajni čas bi bil, da

Poverjeniki! Pošljite do 5. februarja tečen seznam vseh naročnikov »Domoljuba« naši upravi v Ljubljani; istočasno pošljite denar, drugače naročniki ne bodo mogli biti deležni nagradnega žrebanja.

se petim zameriš, pa lovi leva. Za tega ali za onega. Za oba! Prav, če bi to bilo mogoče. Toda zdaj se moraš postaviti za enega! Da, za enega. Za katerega? Po pravici: za tistega, ki ima večino. Kateri ima večino? Brus bi bil dal pol življenja, da bi vedel. Ker je imel že štiri-deset let, mu ni bilo vseeno, kdo je župan. Brus bi rad še živel in ima otroke, in bi rad vedel zaradi primernega zadržanja, kdo bo župan. Da bi držal pravega leva in ne morda dihurja, ki samo vse zasmradi. Vihal je nos ter trepetal; čutil je, da se mu vse maje.

Ko so ustavili pri mrliču, je bil Brus ves zmeden. »Ali si pijan, Brus?« ga je ošvrknil Vidmar pred vsemi. »Opotekaš se!«

Brusu je šla kri v glavo, da se je zmedel in jecljal v brado. »Slabo sem stopil!«

Bil je v resnici pijan, pijan kakor Lende. Samo, da je Lende pil resnično vino iz Mlakarjevega putriha in ga je Grm spravil k zavesti.

Tisti čas je pribil Cene.

»Svetniku sem povedal. Da nima časa! Če je toliko vas videlo, da ga je držala žrd, je nesreča!« je dejal. »Domov pojdi!« je dejal!«

»Da je rekel tako?« je vprašal Vidmar. »Da je rekel tako?«

»Rekel!« je dejal Cene.

»Bomo pa tako!« je rekel Vidmar ter ni pokazal, kako mu ni bilo po volji. Stal je na cesti, da bi bolje videl na Skuk. Matevž je medtem zasukal konje na ozkem kolovozu, ki je držal do mrliča. Oba Mlakarjeva sta že stala pri mrtvem očetu. Andrej je bil nem, Tone pa je že razlagal Grmu, da bo zelo lepo. Da ima zelo rad pogrebe. S svojim očesom je tako zaupljivo mežikal, da bi se smejali, če bi ne bilo mrliča. »Sai če je kdo mrtev, ga pokopljejo, ali ne?«

Andrej ga ni slišal, pa tudi, če bi ga, bi se Tone ne zmenil.

»Mnogo ljudi pride, saj dobro vem, jokajo se, potem ga pokopljejo. Zvoni pa tako lepo. Potem grede v oštarijo ter se nič več ne jokajo.«

XI.

Tisti nesrečni srček!

Vsi veste, kako je! Če je fant postaven in vesel in premožnega gospodarja sin, ima precejšnjo veljavo. In če gre mimo ubožnejšega dekleta in jo z nasmehom pogleda in prijazno nagovori, je dekletu težko, da ne bi tudi pozneje mislila nanj. Polančeva Polonca! Prav nad najboljšo Vidmarjevo njivo so imeli hišo in delavnico. Delavnica je bila večja od hiše. Kajti kovačnica je pomenila kruh in sol in čevlje in liter vina ob praznikih. Seveda hiša je samo zavetje za slabo vreme; ob lepem vremenu so bili otroci na prostem in gledali Vidmarjevo veliko njivo pod seboj. »Ta njiva nam manjka!« je čisto dejal Polanc, če je zrl pred delavnico za konjem, ki ga je pravkar podkoval. »Svojega konja bi imeli!« Ruparjev Matevž je čisto dal podkovati konje. Če pa je Vidmarjev France vrgel lemež pred kovačnico in razlrgano verigo, je vse trepetalo v njej. Ko je čakal na sekiro, je stopil k Polonci, ki je prala ali šivala ali krmila kokoši pred hišo. Zmerom se najde opravilo, če pride fant mimo. Ne da bi bogve kaj mislila, toda mladost je mladost!

Če je prišel France, so morali otroci v grič, da niso motili. Polančevka jih je zapodila, kakor bi ne bili njeni. Pet jih je še imela in Polonca je bila najstarejša. Prvi za njo je bil star komaj dvanajst let. Ljudje so si šepetali, da bi jih bilo lahko še več. Dvoička sta umrla

Kričeča nasprotja

(Dopis kmeta)

Dolgo let je še od tega, ko se je pojavila beseda: kriza. Mi kmetje je ne razumemo, ne vemo odkod je prišla. Vemo le eno. Kot težka mora leži nad nami skrb, kaj bo z našim gospodarstvom. Kaj bo z našim gruntom potrebnim okrepitve, kaj z zemljo, lažno izboljšanja.

Res, veliko so storili za nas v zadnjem času. Dolgov so se mnogi iznebili, oz. so se jim znižali. Cene pridelkom so nekoliko narastle. Marsikateri je lažje zadihal. Toda še vedno zija pred nami prepad, tisti prepad, ki je kriv naše gospodarske stiske in je tudi korenina vsega zla. To je nasprotstvo pri cenah. Med tistim, kar kupujemo in onim, kar prodamo. Cene industrijskim proizvodom so visoke, našim pridelkom nizke.

Naše gesto je znižanje izdatkov. Kupujemo čim manj. Toda naprednega gospodarstva brez večjih izdatkov za izboljšanje si niti misliti ne moremo. Ze par let gre glas po deželi: Našim pridelkom višje cene! »Kmetiska akcija« nazivajo nekateri to. Ponekod so dosegli že nekaj uspehov. Na živinskih sejnih se je pred leti naglo pojavil ta glas. Kmalu je utihnil. Polem je prišel na mlačni trg, kjer se še zdaj sliši. Prav! Majhen napredek je

že to. Nekoč smo samo tarnali. Zdaj saj vemo, kje je rešitev. Pojdimo še korak dalje. Organizacijo imamo, Kmečko zvezo, ki smo ponosni nanjo. Poleg vsega, kar nam vrši, naj vzaue še v roke določanje cen našim pridelkom. Tisočkrat ponavljamo: kmetovanje se ne izplača. Vsa nam bo verjel. Vsak delavec je vreden plačila. Tudi kmet. Danes pa je prav on najslabše plačan. Dalje, kmečki delavci, posli. Vemo, to vprašanje kriči do neba. Brez dvoma, z veseljem bomo pristopili k njegovi rešitvi, toda danes se vendar še sami borimo za svoj obstoj. Agrarna država smo. Gledamo. Po drugih državah lanje industrija ogromne dobičke; industrijski delavec zasluži desetkrat več kot pri nas kmet.

Toda ne pozabimo spet, da je kmet največji odjemalec. Svedeča zdaj ne, ko je bil že skoro na tleh in si niti najpotrebnejšega ni mogel nabaviti. Toda z dvigom cen tudi kupna moč kmeta raste. Od dviga cen kmečkim pridelkom ima torej korist industrija, delavstvo, obrt. Zato bodi naša prva skrb, da izravnamo ta kričeča nasprotja. Boj za pravične cene je novi boj za staro pravdo!

bi se pričelo regulirati savsko strugo, ker se Sava vedno bolj približuje hotiški strani in obstoja velika nevarnost, da odnese naše njive in travnike ter usmeri svoj tok skozi rodovitno hotiško polje. Ob povodnjih je nadalje tudi promet oviran, ker Sava preplavi cesto proti Litiji. Vozniki se morajo potem unikatati z živino po ozki občinski poti. Če bojejo priti na svoji celji, dočim pa je avtobusni promet popolnoma nemogoč. Skrajni čas bi res bil, da bi začeli z delom, kajti pozneje bo stalo ogromne vsote. Pozivamo merodajne činitelje, da nam pribite čim prej na pomoč. — V Hotiču je odšla v večnost Bajde Julijana, stara 73 let. Naj počiva v miru!

Iz seljskega okraja. Živinoreja je pač v našem okraju ena snih panog, z katero se havi vsak kmet. Je pa tudi eden glavnih virov dohodkov. V govedoreji spadamo pod okoliš sivopšenične pasme, ki se v teh krajih pač še od nekdanj goji. S selekcijskim oz. rodovniškim delom se je pri-

čelo najprej v Sv. Juriju ob j. ž., kjer se nahaja kmetijska šola. Tamkajšnja selekcijska edinic: Živinorejska zadruga je začela sistematično poslovati pred 15 leti t. j. l. 1923. Pri njej ima največ zasluge dobro poznani živinorejski strokovnjak inž. Kropivšek, profesor na kmetijski šoli. Leta 1981 se je ustanovila druga živinorejska organizacija: Živinorejska selekcijsko društvo v Vojniku. In na Svečnico, 2. februarja t. l. pa bo ustanovni občni zbor tretje selekcijske organizacije v okraju v Dramljah. Zanimivo je, da okolica mesta, kjer se mleko drago oz. lahko vnovči, ni primerno za rodovniško delo, tu imajo majhen in slab naraščaj. Istotako tudi Savinjska dolina, kjer se bavijo bolj s hmeljem. Zato pa vrlim Drameljanom želimo: da tako kot gre glas dobrega drameljskega vinca, naj slovi tudi njihova živina.

Velika Nedelja. Dne 17. januarja smo pokopali nenadoma umrlo Hedico Petek, hčerko edinko tukašnjega posestnika in trgovca. Obiskovala je

II. razr. pujske gimnazije. Nenadna vest o smrti ljubljene edinke je globoko odjeknila v srcu slehernega, ki jo je poznal. Pogreb, ki se ga je udeležila velika množica ljudstva od blizu in daleč, je vohil od hiše k cerkvi in od tam na pokopališče domači g. župnik ob asistenci dveh duhovnih sobratov. Na zadnji poti so spremili pokojno tovarišico dijaki in dijakinje pujske gimnazije, gg. profesorji z g. ravnateljem Ališem na čelu. V imenu tukašnje šole so je poslovili od pokojne g. upravitelj Belšak, v imenu pujske gimnazije pa je spregovoril poslovilne, globoko v srce segajoče besede g. dr. Cajnar. Pokojni na sveči večna luč, užaločenim staršem in sorodnikom pa naše sožalje.

Zužemberk. Dne 10. januarja 1939 je umrla v Zafari pri Zužemberku v 87. letu starosti Marija Sercelj. Bila je že 15 let popolnoma slepa in več let vedno na postelji. Z angelskim potrpljenjem je prenašala svoje gorje. Bila je do zadnjega vedrega duha, molila je tako rekoč noč in dan in mnogokrat prepevala nabožne pesmi. Požrtvovala ji je stregla vsa leta njena hči, Blaga, svetlaška žena, uživaj plačilo pri Bogu! — Dne 11. januarja je umrla v Zužemberku blaga krščanska žena in mati Jera Kosce, stara 62 let. Štiri dni za njo se je preselil v večnost njen zakonski drug Fortunat Kosce v 94. letu starosti kot najstarejši član. Imamo pa še dva junaka v fari, ki sta že tudi izpolnila 93 let! Hodil je moč skoraj do zadnjega, le dober mesec je bil priklenjen na posteljo. — Iskreno sožalje izrekamo hčerki Mariji, ki je v tako kratkem razdobju izgubila ljubše starše.

Škofja vas pri Celju. V naši občini, ki v njej prevladuje delavstvo celjskih in dveh domačih tovarn, imamo nič manj kot 22 gostlin. V lanskem proračunu je naložila občina trdnarino na sadjevec v pavšalnem iznosu 20.000 din. Letos so organizirali gostilničarji skupen nastop proti trdnarini. Dosegli so, da se je trdnarina znižala od 3 lisoč na 800 din. Se bodo pa zdaj morale doklade na druge davke zvišati. Samo rablo vprašanje: Kdaj bomo pa mi kmetje a skupnim nastopom kaj dosegli?

Vojnik pri Celju. Zunanje lice in posestvo tukašnje banovinske hiralnice prav naglo napreduje in postaja čim lepše in vzornije. Na vzhodni strani glavnega poslopja je zrasla jeseni nova stavba, ki bo služila za privatno stanovanje. Zgradili so tudi vhod a stanovanjem za vratarja, dalje rastlinjak a stanovanjem. Posebna skrb se posveča sadjarstvu, stare kostenjeve dreverode bodo

v tretjem mesecu. Vse je spodila, samo Polonca, ki je morala kuhati, je ostala. In nazadnje se je še materi kam mudilo.

O binkoštih je kupil France na Vitovljah celi gruči deklet sladkorčke s tistimi napisi, ki poženo kri v glavo:

»Zakaj ne misliš več na me,
zakaj me pozabljaš, sree?«

ali:

»Kdo bi vedel, da je stezica
tak zaprta do tvojga lica?«

Zakaj pa Vida ni hotela sladkorčka, ni šlo nobeni v glavo. Vsem je bilo znano, da nima nobenega fanta, da je že dva snubca odbila. Ko ji ga je hotel France kupiti, je zmajala z glavo, da ga ne mara.

Polonca pa je dobila sladkorček, ki se ji je zdel večji in bolj pisan in je imel napis:

»Ne ve teta in ne stric,
kako imam te rad,
ne ve ne oče, ne ve tvoj brat,
kakšen žar je tvojih lic?«

Tisočkrat je to brala. Molilo jo je, da nima ne tete, ne strica, ne velikega brata, ampak videla je svoja rdeča lica. Da, prav lepa rdeča lica in to je bilo tisto!

Zadajo nedeljo je bila v Križu. Kupila je srce. Zelo je izbirala in kupila. Medeno sree, pisano, a trakovi. Na teh papirnatih trakovih je bilo napisano:

»Nikoli ne gre tvoja pot
mimo mojih vrat,
tvoje misli so povsod,
kjer ni mojih trat.«

Ne rodem, da bi bila pesmica bogvekakako imenitna. Toda povedala je vse. In tisto, da se je hvalila, da Fran-

cetu ni odprla. O, to so jo v prepiru pritisnili, da je morala nekaj reči, da bi zakrila, kaj jo boli v srcu. Saj ni klical!

Ne, mislila je nanj in bolelo jo je srce.

Zadnji čas se je učila pri Muti v Jagrovsu. Muta je bila šivilja. Gluha. Brala je na ustnicah besede in prav zateglo in kričavo odgovarjala. Če se je zatopila v delo, se je začela prav na glas hahljati, in šepetala nerazumljive besede. Šivilja pa je bila, da bi ji ne našel enake in premožne posestnice so ji zaupale tudi težko blago, ne samo navadnih srajc za hiapce. Preden so šle v Ajdovščino, so se na dolgo posvetovale z Muto. Tudi o barvi, in kakšna bo obleka. Nič ne de, če so bile vsaj dve leti za mestno modo, toda praznične jopice so bile le imenitno ukrojene. Muta je bila med kmeticami kot kraljica, ki ukazuje; njena kričava beseda je tičala kakor pribita v srcu. Pisala je in kazala časopise in slike, ki so jemale razum.

»Oh, če bi te obleke ne bile tako drage!«

Polonca se je učila pri njej.

»Da bo znala!« je dejal oče. »Samo za grablje in vile moja hči ne bo.«

Najstarejši Stanko se je že učil pri očetu; Zdravko, ki mu je bilo osem let, je tudi že skoval žebelj, samo oni, ki je vlekval prste ter so mu vsi obetal, da mu jih bodo namazali s petrolejem, se je držal materi za predpasnik. Včasih je zavlekel kam velike klešče, da so jih morali iskati. Bil je tepen, če so ga našli z njimi. — Polonc je hotel, da se njegovi otroci kaj nauče! »Da ne bodo takšna tesla kakor so drugi!«

Oiga, ki je komaj shodila, je vlačila na niti poleno ter se drla, če je padla na nos.

(Nadaljevanje prihodnjaj.)

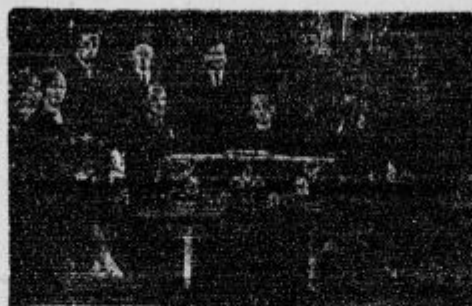
ratl. K temu velja pripomniti, da so se vsi o podobnih žarkih resnalske že pogostoma zadržali se je z njimi postavljal neki madžarski sodkritelj. Do sedaj pa se je še vedno izkazalo, da ni za takšnimi trditvami nič stvarnega.

Povprečna teža greenlandskega kita znaša 100 ton (224.000 funtov), ali skupno težo 90 slonov, ali 400 medvedov.

Dragoceno gnezdo. V Trbižu je neki mesar dočunal, da na nerazumljiv način izginja denar iz njegove blagajne in že je osunil svoje uslužbenec. Slednjij je sporočil svat policiji in vprilo neko priče je položil 800 lir v stotakih v predal. Mesar je drugi dan pogledal v predal in je bilo osti samo še 900 lir. Ze je mislil dati zapreti svoje uslužbenec, ko je neki stražnik iztaknil prav na koncu predala v kotičku mišjo luknjo. Ko so se preliakovali predal, so našli spodaj precejšnjo mišje gnezdo z 20 mlčkami. Gnezdo je bilo nastrojeno iz razglodanih stotakov v vrednosti 3000 lir. Miši so potrebovale 3 tedne, da so sestavile to dragoceno zgradbo!

Jubilej zaslužnega moža

V prijazni vasi Podmilj v župniji Polanik pri Litiji bo praznoval v nedeljo, dne 29. januarja sedemdesetletnico svojega rojstva ugledni in daleč

naokoli poznani posestnik g. Franc Petrič, po domače Zonta. Ze kot 18 letni fant je moral prevzeti obširno posestvo po prerzgodnji smrti svojega očeta. Svoje posestvo je pridno obdeloval in ga dvignil

ter izboljšal do zavidljive višine. Še danes pridno gospodari na posestvu. Petričeva hiša je bila vsakozi katoliško zavedna, ki ni nikdar onahovala, ampak je vedno vedela, kje je njeno mesto. V Petričevu hišo imajo dostop edinole katoliški časopisi in knjige. Na Mchorjeve knjige in na »Domoljub« je jubilar naročen že 50 let. V srečnem zakonu, sedaj že s pokojno ženo Antonijo, se mu je rodilo 8 otrok, katere je vzgojil v zavedne in odločne katoličane. Sedaj so njegovi otroci že preskrbljeni; njegov sin Anton je kaplan v Mirni peči na Dolenskem.

Poleg mnogega dela na obširni kmetiji se je pa Petrič posvetil tudi javnemu življenju. Bil je dolgo let odbornik in predsednik krajnega šolskega sveta v Polniku, načelnik kmetijske podružnice, občinski odbornik, mnogoletni ključar podružne cerkve na Mamolu. Za svoje nesebično delo je bil odlikovan s srebrno kolajno za državljanske zasluge.

K njegovim sedemdesetletnici iskreno čestitamo in želimo, da bi ga Bog obrnil do skrajnih mej človeškega življenja. Slika nam kaže jubilara v krogu svoje družine na Podmilju.

podrli, in nasadili novi sadni drevoredi, zemljišče so drenažirali itd. Vse to so je izvršilo v zadnjih letih, odkar je nastavljen tu za upravitelja Zločarnik. Omeniti bi tudi morali ljubeznivo skrb g. upravitelja za ubogo hišalec. Ob glavnih letnih praznikih dobe vsi hišalci, kakor tudi uslužbenici, lepe darove. — V ponedeljek 30. januarja bo v Vojniku navaden živinski in kramarski sejem. Po etari navadi se ta dan kupujejo na sejmu sveče za Svečnico.

Artiče. V preteklem letu je bilo v naši župniji rojenih 28 oseb, in sicer 19 moškega in 9 ženskega spola, umrlo jih je 16. Poročenih pa je bilo 18 parov. Naročniki »Domoljub«, ki še niste plačali naročnine za letošnje leto, se potrudite, da boste plačali naročnino do konca januarja, ker vam sreča lahko nakloni eno izmed 300 nagrad. Važnejše pa je, da imate s tem, če imate plačano celoletno naročnino, zavarovano stanovanjsko hišo za 1000 din. Naročnino za »Domoljub« in druge katoliške časopise lahko plačate pri zastopniku v Trebežu št. 11.

Leskovec pri Krškem. V nedeljo, dne 22. jan. smo pokopali učenko II. razreda Terezijo Trškelj iz Vihra. Prejtnji petek se je vračala iz cerkijanske šole proti domu. Na sredi pota jo zadene srčna kap in se zgrudi mrtva na tla. Ko je Režika na poti umrla in so otroci prinesli žalostno novice v vas Vihra, ni bilo doma ne očeta in ne matere od pokojne. Bližnji sosed jo je pripeljal na dom. Mrtvo učenko so prišle kropit njene součenke. Veseli se dobra Režika pri Bogu. Zalujoči rodbini naše sožalje!

Smihel pri Novem mestu. Z novim letom je nastala v naši župniji velika sprememba. Zapustil nas je prijateljni g. župnik Turk Viktor, ki je ošel na svojo novo župnijo Begunje pri Cerkljici. Bil je med nami dobrih šest let. Njegovo šestletno tihlo delo se pozna povsod: v župni cerkvi, pri podružnicah, na pokopališču, v župnišču in drugod po fari. Poleg tega zunanji dokazov njegovega dela bi lahko navajali še bolj neopazne uspehe njegovega čisto duhovniškega udejstvovanja, ki je zopet združilo raztrgano župnijo v farni cerkvi. Za vse to delo žal ni našel med nami dovolj razumevanja. — Novega župnika g. Berganta Ant. nam je na novo leto umestil g. prošar Karel Cerin. Z mladimi silami in veliko dobro voljo se vživlja v našo težko župnijo, ki upamo, da ga ne bo razčarala, marveč ga podprla v njegovem prizadevanju. Poleg vsega rednega dušnopastirskega dela si je novi župnik kot prvo bližnjo nalogo stavil zidavo Prosvetnega doma. To njegovo namero po-

zdravlja vsa župnija, posebno pa vse katoliške organizacije, ki zdaj gostujejo po nezadostnih prostorih. Naj bi ga vsi pri tem delu podprli, da mu bodo lažji naslednji koraki, ki so še težji!

Cerklje pri Kranju. Kakor mlada nevesta je lepa naša farna cerkev, kateri je treba dati samo še primerne glasu. Tako je rekel stolni dekan g. dr. Kimovec, ki nam je v nedeljo pridigoval o potrebi novih cerkvenih orgel. Nabiralna akcija, s katero so nato pričeli, lepo napreduje. Ljudje radi dajejo, zato bo prihodnje leto ob tem času v cerkvi že odmeval mogočni glas novih orgel, ki jih bo izdelal mojster Jenko iz St. Vida. Stale bodo okrog 215.000 din. — Običajni Antonov sejem je bil še kar živahen. Prišlo je precej kupcev, tako da so bili zlasti prašiči kmalu razprodani. — Eden izmed naših štirih mačkovec se nikakor ne more pomirili. Zadnjih se je kar na ceeti lotil našega fanta, češ, da mu je letake nalepil na dan volitev na njegovo hišo in da ga bo zato sklofutal, to se mu pa seveda ni posrečilo. Spoznal je pa lahko, da je kmečkega fanta pest

precej trda in da naši fantje pred nasprotniki nimajo strahu. — Knjižnica Prosvetnega društva posluje ob nedeljah in praznikih od 11 do 12 in od 1 do 2. Pridno jo obiskujte! — Farni fantovski sestanek se vrši v četrtek 26. jan. ob 8 zvečer. Govornik pride iz Ljubljane. Fantje, pridite!

Vače. Od volitev sem se je javno življenje zopet naravnalo v pravi tir. Naši volivci se zavedajo, da so storili svojo pomembno in koristno dolžnost, mnogi opravčujejo sebe in svoje ravnanje. Bog jih razsvetli, da spoznajo svojo napako, seveda samo zapeljano, zakaj liberalci od nekaj bodo pač ostali sami sebi zvesti do konca.

St. Jurij pod Kumom. Fantovski in dekliški odsek priredita na Svečnico popoldne ob 2 (po liturgijah) akademijo, na katero sta se pripravljala vso zimo. Spored bo zelo pester in bogat ter bo obsegal telovadne in pevske točke, igro, deklamacije in govore in bo gotovo zadovoljil vsakega. Pridite pogledat, da se prepričate o delu in ciljih naše mladine. — Fantovski odsek se je zavezal, da to zimo zgradi telovadišče kar s kulukom.

Gospod Volodijovski

»Na Divje poljane z nami!« se zopet zavpili vitezi in začeli s trdimi dlanimi udarjati po sabljah, da je nastal strahovit žvenket v sobi.

A gospod Mihael je kar ostrmel. Nekaj časa je molčal, potem pa se je začel po vseh ozirati, zlasti pa na gospoda Zaglobo, naposled je rekel: »O, izdajalci! Mislil sem, da je Ketting smirno ranjen!«

»Kako to, Mihael!« je zaklical Zagloba. »Torej se srdiš zato, ker je Ketting zdrav? Torej mu ne privoščiš zdravlja, ampak mu želiš smrti? Tako ti je torej že okamenelo srce, da bi rad vse videl na mrtvaškem odru, Kettinga in gospoda Orlika in gospoda Ručiča in te mladce, da, celo Skrzetuskoga in mene, ki te ljubim kot sinale.«

Tu si je Zagloba zakril oči in še žalostneje klical:

»Nič nam ni do življenja, gospodje, ker ni hvalečnosti na tem svetu, ampak samo brezsrčnosti!«

»Za Bogale je odgovoril Volodijovski, »nič hudega vam ne želim, a moje žalosti niste znali spoštovati.«

»Ziveljenja nam ne privoščite!« je ponavljal Zagloba.

»Daj mir, gospodje!

»Pravi, da nočemo spoštovati njegove žalosti, in vendar, kakšne potoke solz smo prelili nad njegovo nesrečo, gospodje! Zares, Boga kličem za pričo, da bi radi tvojo žalost na sabljah razmeeli; naj morajo prijatelji vedno tako delati. Ker pa si dal besedo, da ostaneš mesec dni z nami, nas veaj ta mesec še ljubi, Mihael!«

»Jaz bom gospode do smrti ljubite je odzval Volodijovski.

Prihod novega gosta je pretrgal nadaljnji razgovor. Vojaki, ki so si dali opravka z gospodom

Volodijovskim, niso slišali, kdaj je ta gost prišel, in so ga zagledali šele sedaj na vratih. Bil je to ogromen mož krasne in obilne postave; imel je obraz rimskega Cezarja.¹² v obrazu pa ee je zrcalila mogočnost in obenem resnično vladarska dobrota in naklonjenost. Popolnoma drugačen je bil od vseh teh vojakov; znatno večji je stal vpricho njih, kakor bi se postavil oreš, kralj ptičev, pred kragulje, sokole, sokoliče ...

»Gospod veliki helman!«¹³ je zaklical Ketting in kot gospodar skočil pozdravljal.

»Gospod Sobieski!« so ponovili drugi.

Vse glave so se nagnile v poklon, poln epeštvanja.

Razen Volodijovskega so vedeli vsi, da pride gospod helman, ker je bil Kettingu obljudil, vendar pa je njegov prihod napravil tako silen vtis, da se nekaj časa nihče ni upal prvi ust odpreti. Bila je to tudi nenavadna naklonjenost. A gospod Sobieski je nad vse ljubil vojsake, zlasti te, ki so že tolikokrat jahali z njim po vratovih tatarskih žambutov.¹⁴ Imel jih je kakor za svojo družino in prav zaradi tega je sklenil pozdraviti Volodijovskega, ga potolažiti in slednjim s tem, da mu je izkazal neobičajno naklonjenost in pozornost, obdržati ga sredi vrat.

Ko se je torej pozdravil s Kettingom, je takoj stegnil roke proti malemu vitezju, a ko se je ta približal in mu objel kolena, mu je stisnil glavo z dlanimi.

»No, stari vojak,« je rekel. »Nol Božja roka te je pritisnila do zemlje, toda ona te tudi dvigne in potolaži ... Bog s teboj! Zdej boš tudi že ostal z nami ...«

¹² rimski vojskovođa (100—44 pr. št.), predhodnik rimskih cesarjev.

¹³ Poljski naziv visokih, navadno vojaških dostojanstvenikov (vojskovođa).

¹⁴ Večji vojski oddelek Tatarjev.

Ihtenje je pretreslo pri gospodu Mihaela.

»Ostanem!« je rekel med solzami.

»To je dobro, takih mi je kar največ treba! Zdej pa, stari tovariš, se spomnimo časov, ko smo v ruskih stepah pod kotori sedeli h gostiji. Dobro mi je med vami! Naprej, gospodar, naprej!«

»Vivat loannes dux!«¹⁵ so zavpili vsi glasovi. Goetija se je začela in trajala dolgo.

Drugi dan je postal gospod helman za Volodijovskega rumenkastega konja velike vrednosti.

VI.

Ketting in Volodijovski sta si obljudljala, da bosta, naj le prilika nanesa, zopet jahala s stremenom ob stremenu, sedela pri enem ognju, spala z glavama na enem sedlu.

Toda komaj je minil teden dni po prvem zdravu, sta se že morala ločiti. Iz Kurlandije je namreč prišel set s sporočilom, da je oni Hassling, ki je bil mladega Škota posinovil in s posestjo obdaril, zdaj nenadoma zbolel in da silno hreponi videti privzetega sina. Mladi vitez ee ni pomišljaj; sedel je na konja in odjedel.

Pred odhodom pa je prosil gospoda Zaglobo in Volodijovskega, da bi smatrala njegov dom za svoj lastni in tako dolgo v niem prebivala, dokler bi ee ne naveličala.

»Morda prideta Skrzetuskale,« je govoril. »Kc ee bo vršila elekcija¹⁷, pride gotovo veaj on same; pa tndi ee bi prišel z vseni otroki, se najde tu prostora za vso družino. Jaz nimam nikogar iz sorodstva, pa ee bi tudi imel brate, bi mi ne bili bližji od vaju.«

Zlasti Zagloba je bil vesel tega povabila, ker mu je bilo v Kettingovemu domu zelo ugodno, koristno pa je bilo tudi za gospoda Mihaela.

¹⁵ Zivel vojskovođa Junex! — Bil je to pomnejši poljski kralj Jan III. Sobieski, slavni premagavec Turkov pod Dunajem leta 1683.

¹⁷ Volitev kralja.

Fantje so zavihali rokave, zavihali krampe in lopate in tako je že polovico dela gotovega. — Na banovinski cesti pod Catežem so pa ta teden začeli s preložitvijo 400 m dolgega klanca. Zahvala gre predvsem banški upravi, ki bo dala v ta namen 10.000 din podpore.

Turnišče. Po sedmih mesecih se zopet vrši pri nas vsaki četrtlet svinjski sejem, ki je bil prepovedan zaradi svinjavke, ko je razsajala tukaj po vsem okraju. Kdaj se bo pa odprl sejem za govejo živino, tega pa še ne vemo. Naši kmetovalci s strahom gledajo v bodočnost. Sreča je, da so lansko leto pridelali večjo količino krme za govejo živino, sicer bi bili primorani živino doma pobijati. Hlevi so namreč živine polni; skoraj leto dni pa se zaradi bolezni ne izvaža od nas nikamor.

Gemilce. Ze več let obstoja pri nas Prosto-voljno gasilsko društvo. Toda pravega društvenega življenja še v njem skoraj ni bilo. Sedaj se je društvo na novo reorganiziralo. V nedeljo 22. jan. smo se v uniformah udeležili službe božje, da tako z božjo pomočjo začnemo naše delo — Bogu v čast in bližnjemu v pomoč.

Novo mesto. Občni zbor Vinarske in kletarske zadruge v Novem mestu in Vinarske podružnice v Novem mestu se vrši 2. februarja t. l. v gostilni Košak v Novem mestu s pričetkom ob 9 dopoldne. Vsi vinogradniki novomeškega okraja se k udeležbi nujno vabijo, saj se bo tu tedaj obravnavalo eno najvažnejših vprašanj vinogradnikov našega okraja. — Odbor.

Sv. Andraž v Haložah. Trgovina in gostilna Pintarič je vpeljek 13. januarja zjutraj pogorela. Požar se je razširil z bliskovito naglico. Na pomoč so prišli domači gasilci in nato pa še gasilci iz Ptujca z motorno brigadno. Le požirovalnim gasilcem se je zahvaliti, da se ni ogenj razširil na sosednja poslopja in posebno na cerkev. Škoda je cenjena nad 160.000 din Trgovina se je začasno preselila v cerkevno hišo. — Dne 30. decembra je po kratki in mučni bolezni umrla 23 letna Mičika Vidovič iz Vel. Varnice. Veliko ljudi jo je spre-milo na zadnji poti. Pevci so ji zapeli nekaj žalostink. Naj ji sveti večna luč! Rodbini naše so-žalje!

Sv. Jakob ob Savi. Privedite Prosvetnega društva so zelo lepe. Posebno »Silvestrovanec« se je v lepi zabavi končalo v zadovoljnost privediteljev in udeležencev. Imamo željo, da bi se naša mladina oklenila z vso silo katol. prosvete. Naj-dejo se še redki ljudje, ki bi radi tako gibanje ovirali in onemogočali delo. Tem grobokopom naše

prosvete pa bo naš odgovor tak, da bomo še bolj vztrajno delali. — Na Svecniho 2. februarja ob 3 popoldne vabimo v Prosvetni dom na lepo dramo v petih dejanjih »Lepa Vidca. Čisti dobicek je namenjen za zgradbo »Slovenskega doma« v Ljubljani. Bog živi!

Ribnica na Pohorju. Tu sta se poročila Urh Ciril in Genovefa Urh. Obilo sreče na novi življenjski poti!

Dobrepolje. Dne 17. jan. je bil na Vidmu prvi letošnji živalski in kramarski sejem, kamor so prignali izredno veliko živine. Kupčija ni bila posebno živahna. — V zadnjem času sta se poročila posestnik Korenc Jože iz Predol in Marija Mesojedec iz Vidma. Novoporočencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova. — Pretrekle dni je naše Glasbeno društvo prejelo znatno denarno podporo od poslanca Riglerja Alojzija. Za velikodušen dar se mu toplo zahvaljujemo. — V Zdenski vasi je povozil tovorni avtomobil petletno deklico

RADIO LJUBLJANA

od 26. januarja do 2. februarja 1939.

Četrtek, 26. januarja: 18.40 Slovenščina za Slovence; 19.50 Deset minut zabave; 20 Plesi raznih narodov; 21 Klavirski koncert. — **Petek, 27. januarja:** 18 Zenska ura; Delo kmečke gospodinje v zimskih mesecih; 18.40 Francoščina; 20 o jazzu v besedi in zvoku; 20.30 Koncert. — **Sobota, 28. januarja:** 18 Za delopust, igra Radtiski orkester; 18.40 Zimski prazniki v Zilji; 19.50 Beseda k prazniku; 22 O zunanjih politikih; 20.30 Veseli glasbeni večer. — **Nedelja, 29. januarja:** 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz Trnovske cerkve; 9.45 Verski govor; 10 Šramel kvartet »Štirje fantje»; 11.30 Koncert operne glasbe; 17 Kmetijska ura; Gospodarska škoda pri svinjavi in parkljevki; 19.50 Klavirski koncert; 20.30 Veseli zvoki. — **Ponedeljek, 30. januarja:** 18 Zdravniška ura; Mladencem in mladenkam na pot; 18.40 Umetnostni spomeniki na Stajerskem; Sladka gora; 20 Za-lostni in veseli napavi. — **Torek, 31. januarja:** 18.40 Problem malega naroda; 20.15 Ivo Šorli; Dve zgodbi o Tolmincih; 21.30 Iz Leharjevega bogastva. — **Sreda, 1. februarja:** 18 Mladinska ura; 18.40 Kriza morale in človeka; 19.50 Beseda k prazniku; 20 Ljubljanski pevski jazz-kvartet; 21.15 Harmonika.

Zabukovec Marijo, ki je podlegla poškodbam. — Vse stare naročnike »Domoljubac« opozarjamo, da je zadnji čas za poravnavo celoletne naročnine, kdor hoče biti deležen lepih in koristnih nagrad. Ne zamudite izredne prilike, morda je prav van sredi naklonjena. — Vse volivne upravičence opozarjamo, da se v januarju popravljajo in dopolnjujejo stari volivni imeniki. Vsak se naj osebno prepriča, ako je pravilno vpisan v volivni imenik, zlasti pa velja to za one, ki so si letošnji pridobili volivno pravico.

Laze pri Krki. V gozdu nad našo vasjo napravljajo delavci drva. Trije delavci so bli zvečer spali v bližnji listnjak in kmalu utrujeni zaspali. Ponoči se je pa priklatil v listnjak velik volk, ki je začel vleči raz delavce koce. Kaj kmalu so bili pokonci in skupnimi močmi napodili pristrznega gosta. Dobro, da ni prišlo do nesreče.

Videm-Dobrepolje. Knjižnica Prosvetnega društva je odprta vsako nedeljo po deseti uri. Le pridno segajte po dobrem čitvu! — Vljudno opozarjamo naročnike Mohorjeve družbe, da obnovijo naročnino za leto 1940.

Moravce. Ljudska hranilnica in posojilnica je v letu 1938 izplačala okrog 1.000.000 din hranilni vlog. To je za našo dolino ogromen denar. Človek dvomi, da bi bil ves ta denar po pameti dvignjen in mislimo, da je romal v razne banke in meslo, kar je največja nesramota. Denar je prav tako varen v domačih hranilnicah kakor v mestnih bankah, če ne še bolj. Dalje ljudi nič ne stane, ko ga rabijo, ker se ni treba nikamor peljati in nič potrošiti za pot, ko denar dvignejo v domači hranilnici. Dalje pomagajo, da dobijo cenešo posojilo domači ljudje, ki morajo sicer iskati posojilo v Ljubljani po veliko višjih obrestih. V mnogih primerih se morajo dolžniki zadovoljiti z vknjižbo na svoje posestvo, kar spet poveča stroške. Vse to odpade, če dobijo pridni kmetje posojilo doma. Grdo je, da ljudje z dežele nosijo denar v mesto, kjer za njih dobicek gradijo nove velikanske palače, nastavljajo nove uradnike in tanike, domače hranilnice pa se dostikrat borijo za svoj obstanek. »Svoji k svojim« velja tu še prav posebno. Če bi ljudje doma vlagali denar, bi lahko domače posojilnice posojale denar običnim in zlasti kmetom, ki se morajo ponovno v stiski zatekati k raznim vaškim odurohom in odurošnim bankam, ki zaračunavajo po 10% ob. posojil. Zglede imamo ne daleč od tod. Zato je načelstvo Ljub-ske hranilnice in posojilnice sklenilo, da ne bi dalo nobenega posojila v vas, iz katere so mogli

Skrzetuski sicer niso prišli, namesto tega pa je poslala obvestilo o svojem prihodu sestra Volodijovskega, ki je bila omožena z gospodom Makovčevim, stolnikom latičevskim. Njen odposlanec je prišel na helmanski dvor izpraševati, ali morda kdo izmed dvorjanov kaj ve o malem vitezu. Napotili so ga očito takoj na Kellingov dom.

Volodijovski se je zelo razveselil, ker so minila cela leta, odkar ni videl gospe stolnikove; ko pa je izvedel, da se je zaradi pomanjkanja boljšega stanovanja nastanila na Ribakih v borni koči, je takoj pohitel tja, da bi jo povabil v Kellingov dvorec.

Bilo je že mračno, ko je naglo vstopil pri njej, vendar jo je takoj spoznal, čeprav sta bili z njo v sobi še dve drugi ženski: gospa stolnikova je bila namreč majhne rasti kakor klobčič niti. Tudi ona ga je spoznala; torej sta se objela in dolgo nista mogla spregovoriti besede; on je čutil njene tople solze v obličju in ona njegove; ta čas sta oni dve ženski stali kot sveči in opazovali pozdravljanje.

Prva je spregovorila gospa Makovčeva in začela vpiti s tenkim, precej piskajočim glasom:

»Koliko let, koliko let! Bog ti pomози, pre-dragi brat! Ko se prišla vest o tvoji nesreči, sem se takoj odpravila na pot. Mož me tudi ni zadrževal, ker grozi od Budžaka¹⁸ burja... Govorilo se je tudi o biologrodkih Tatarih. In gotovo se pota začne, ker je videti silna krdela ptičev in je pred vsakim napadom vedno tako. Bog te potolaži, brat moj ljubljani, dragi, zlati! Mož sam pride oemkaj na elekicjo, torej mi je rekel tako: vzemi gospodični in odrini zgodaj. Mihaela — pravi — pomiriš v žalosti, pred Tatarji bi bilo itak treba — pravi — kje poiskati zavetišče, zakaj dežela bo v ognju, torej se eno z drugim sklada. Pojdi — pravi — v Varšavo, vzemi dobro stanovanje, dokler je čas, da bi bilo mogoče kje bivati. On se tam odpravlja z okoličani na pota prislju-

škovat. Vojakov je malo v deželi. Pri nas je vedno tako. Ti moj ljubljani Mihael! Pojdi k oknu, naj ti pogledam v obraz! Upadel ti je, toda v žalosti ne more biti drugače. Lahko je bilo reči možu v Rusiji: poišči stanovanje! A tu ni nikjer nič; me same smo, glej, v koči. Dabila sem komaj tri snope stame za ležišče.

»Dovoli, sestra!...« je rekel mali vitez. Toda sestra ni hotela dovoliti in je govorila dalje, kakor bi ropotal mlincek.

»Tukaj smo se nastanile, drugod ni bilo mogoče. Gospodarjem gleda nekako volk iz oči, morda so tudi hudobni ljudje. Rea je, da imamo štiri služabnike, dobre dečke, in da tudi me same nismo plašljive, zakaj v naših krajih mora tudi ženska imeti viteško srce, sicer ne bi mogla tam prebivati. Imam tudi majhen bandolet¹⁹, ki ga nosim vedno s seboj, Baška pa dva samokresa. Le Kržišča ne ljubi orožja... Toda ker je tukaj tvoj mesto, bi rajši bivalo v kakem varnejšem stanovanju...«

»Dovoli, sestra!...« je ponovil gospod Volodijovski.

»A kje bivaš ti, Mihael? Moraš mi pomagati iskati stanovanje, ker se v Varšavi spoznaš...«

»Stanovanje imam pripravljeno,« ji je segel v besedo gospod Mihael, »in tako imenitno, da bi se mogel v njem nastaniti senatorski dvor. Prebivam pri svojem prijatelju in te takoj povedem tja...«

»Toda pomni, da smo tri in dvoje slug ter četvero služinčadi. A za božjo voljo, saj te dostlej še nisem seznanila s svojo družbo!«

Tu se je obrnila k tovariščicam:

»Gospodični vesta, kdo je on, a on ne ve, kdo sta vidve; seznanite se torej, čeprav v tem! Tudi nam dostlej še niso zakurili v peči... To je gospodična Kristina Drohojovska, listate pa gospodična Barbara Jeziorkovska. Moj mož je varuh obeh in njunih posesti, prebivata na z nami,

ker sta siroti. Da bi namreč prebivali sami zate, ne pristajo tako mladim gospodičnam.«

Medtem ko je gospa stolnikova govorila, se je Volodijovski po vojaškem običaju priklonil; obe gospodični sta s prsti prišli za krili in napravili poklon, pri čemer je gospodična Jeziorkovska vrgla glavo kakor mlad žrebec.

»Sedimo v voz in pojdimo!« je rekel. »Z menoj prebiva gospod Zagloba; prosil sem ga, da bi velet pripraviti večerjo.«

»Kaj slavni gospod Zagloba?« je naglo vprašala gospodična Jeziorkovska.

»Baška, tiho!« je rekla gospa stolnikova. »Bog jim se le če ne bo zadrege.«

»Kadar tam gospod Zagloba za večerjo skrbil je odvrnil mali vitez zadoštaje popolnoma, tudi če bi nas dvakrat toliko prišlo. Ukažila, gospodični, znositi prtljago iz hiše. Vzel sem tudi naš hen voz v ta namen, Kellingova kočija pa je tako obširna, da štirje lahko udobno sedemo vanja. Kaj mi prihaja na misel; če služabniki niso pijanci, naj ostanejo tukaj do jutri zjutraj s konji in velikimi rečmi, mi pa vzemimo samo najpo-trebnejše.«

»Ni treba, da bi ostali,« je dejala gospa stolnikova, »zvozi mi namreč še niso raztovorjeni, treba je le konje vpreči in lahko takoj odidejo. Baška, pojdi in oskrbi to!«

Gospodična Jeziorkovska je skočila v vožo, nekaj očenašev pozneje pa se je vrnila s sporodilom, da je vse pripravljeno.

»Je že tudi čas!« je rekel Volodijovski. Trenutek nato so sedli v kočijo in se peljali v Mokotov. Gospa stolnikova in gospodična Drohojovska sta sedeli zadaj, spredaj pa je prisedel mali vitez h gospodični Jeziorkovski. Bilo je že temno, zato ni mogel videti njenih obrazov.

»Poznata li gospodični Drohojovski, in povzdigneš mi glas, da bi prevpil ropotanje kočije.

»Ne,« je odvrnila z nizkim, a zvonkim glasom.

¹⁸ Pokrajina ob dolinem Dnjestru.

¹⁹ Nekatere vrste karabinka.

ves denar v mesta. Sicer so je pa že zelo obrnilo na bolje in je že precejšen dotok novh v'log v hranilnico. Pamet mora nazadnje le zmagati. Vse nove vloge so vsak čas izplačljive. Obrestujejo se pa prav tako dobro kot v mestu, namreč po 4 do 6% po dogovoru.

Kresnice. Iz še nepojasnjenih vzrokov je v soboto nastal ogenj v gospodarskem poslopu kresniškega župana Kokalja Franca na Hribu. Rešili so komaj živino. Zgoreli so razni stroji in vsa živalska krma. V ognju je ostal tudi en prašič in vse kokoši. Škoda je samo delno krita z zavarovalnico. Pri tej priliki se je videlo, kako bi bilo potrebno, da se vas malo bolje preskrbi z vodo, česar pa mali posestniki z lastnimi močmi ne zmorejo. Saj bi ne ostalo niti eno poslopje celo, če bi se nesreča zgodila poleti. — Danes smo položili k večjemu počitku 88 letno Krmelovo mater iz Kresniškega vrha. Bila je globoko verna žena. — Število »Domoljubovih« naročnikov se je dvignilo v naši župniji že na 95, kar je za našo majhno faro že zadovoljivo število. Naš cilj mora biti, da dosežemo število 100; potem upamo, da se nam bo tudi sreča nasmehnila pri žrebanju.

Martinj vrh. Prebivalce naše planinske naselbine pod Blegošem je za božič in novo leto žalostno presenetila nesreča, ki je zahtevala življenje tukajšnjega rojaka Franceta Mohoriča v 45. letu starosti. Usodnega dne (20. decembra) popoldne se je pokojni Mohorič mudil pri neki precej oddaljeni hiši po opravkih. Na povratku proti domu se je ustavil pri znanici, kjer je potožil, da se ne počuti dobro. Tu so mu ponudili za okrepčilo požirek žganja, a ga je odklonil. Nato se je podal na pot, potem pa ga ni videl nihče več. Domačini so več dni postravalno iskali njegovo truplo. V nedeljo 15. januarja so ga našli v mali globeli približno 15 m pod stezo. Očitno je, da je na poti nenadoma omedlel, se zvalil po bregu v globel, kjer je nezavesten obležal in zmrznil. Mrtveca so prenesli na dom in ga do izdajanja sodnega odloka položili na mrtvaški odel. Pokojnik je bil pošten, veren in delaven človek. Bog mu bodi milosten sodnik!

St. Vid pri Stični. Odkar je milejše vreme, se je ponovno začelo delo pri gradnji vodovoda; položili so od črpalke do bazena nov kabel za elektriko. Vasečani so pridno delali kuluk in želijo skorajšnje dograditve in dobre studenčnice. — Sadjarska podružnica je imela 22. januarja redni občni zbor. Sadržerji, oprinite se svojega društva, ki je danes tako potrebno. Pri nas zori do-

bro sadje in je podnebje ugodno. Dobijo se lepi dohodki za sadje. Oprimimo se sadjereja z večjo vremo. — Šolski odbor je 22. januarja priredil za šentiviško šolo bogato božičnico; 70 revnih otrok je bilo obdarovanih z obleko, perilom ter potrebnimi reči za šolo v vrednosti 4500 din. Prav prisrčen Bog plačaj vsem, ki so z darovi podprli božičnico. — Merodajne kroge prosimo, da takoj, ko bo dopuščalo vreme, začno z nadaljevanjem gradnje ceste Doh—Pokojnica. S tem bodo dobili brezposelni delo, a na drugi strani bomo vendar prišli nekoč do prepotrebne prometne zveze. — »Domoljubovec« naročnike pozivamo, da do konca januarja poravnajo naročnino za l. 1939, da bodo lahko deležni lepih nagrad.

Ponikva ob juž. žel. Dne 14. januarja smo spremljali na zadnji poti našega nad vse priljubljenega organista Petra Hlasteca. Bil je duša in srce za slehernika. Bog naj bo njegov plačnik! — Prosvetno društvo je priredilo spevoigro »Mlada Breda«. — Leta 1938 je bilo na Ponikvi komaj 34 rojstev, pogrebov pa 38. Fara šteje 2000 duš.

Častilec sv. Lucije na Škaručni

V daleč naokoli znani božjepotni cerkvi svete Lucije na Škaručni pri Vodiceh nad Ljubljano so se v teku let stoletne orgle tako obrabile in pokvarile, da so nujno potrebne temeljite prenovitve. Deset tisoč dinarjev, to je, polovico po proračunu v to svrhu potrebnega denarja, so na lastno pobudo nabrali cerkveni pevci po domači soseski in okolici. Potrebna pa je še tolikšna vsota. Ker pa zaradi nedavnih velikih stroškov za pobeljenje zunanjih sten cerkve, prebarvanje zvonika in sternih popravil cerkev sv. Lucije sama nima gotovine, se obračamo do blagih src častilcev sv. Lucije ter prijateljev in znancev za kak dobrohoten prispevek za popravilo in obnovo imenovanih orgel, opozarjajoč obenem, naj nihče ne nasede komurkoli, ki bi brez vednosti in odobrenja podpisanega — kakor se je baje že zgodilo — na lastno pest hodil okrog ljudi prosit darov pod pretvezo, da jih nabira za škaruške orgle. Za vse poslane milodare, ki se bodo v velikončnem tednu z imeni blagih dobrotnikov objavili v »Slovenec« in »Domoljub«, bodi izrečena še vnaprej najiskrenejša zahvala v imenu sv. Lucije in njene soseske.

Duhovnijski urad na Škaručni, p. Vodice nad Ljubljano, dne 17. prosinca 1939.

St. Lovrenc na Dolenjskem. V začetku januarja je umrl v 86 letu starosti Franc Bolka iz Dolgenjive. Kljub visoki starosti je še brez očalbral svoj priljubljeni »Domoljub«. Kako je bil priljubljen, je pričal njegov pogreb. Na zadnji polji so ga spremili tudi gasilci. Pevci so mu ob odprtem grobu zapeli žalostinke. Pokoj njegovi duši Preostalim naše sožalje!

Jubilej zaslužnega duhovnika

Selca nad Škofjo Loko.

V nedeljo 29. januarja bodo praznovali naš g. župnik in duhovni svetnik Franc Šušteršič svoj 50. godovni praznik, in zato je prav, da se jih z nekaj besedami spomni tudi »Domoljub«.

Ne bomo naštevali zaslug g. svetnika za selško župnijo, ker predobno poznamo njegovo skromnost, in vemo, da bi jim se bilo všeč. Tudi nasprotniki duhovnikov morajo priznati, da takega župnika selška župnija še ni imela.

Zelati bi bilo, da bi se jih za njihovo 50-letnico spomnili vsi možje in fantje v prvi vrsti, pa tudi žene in dekleta na ta način, da bi kolikor mogoče vsi pristopili k obhajilni mizi in to sv. obhajilo darovali v znak hvalečnosti za g. župnika.

To se nam zdi, bi bilo najlepše darilo, ki ga jim moremo dati in katerega, o tem smo trdno prepričani, bi bili tudi g. župnik najbolj veseli.

Vam pa, g. župnik, želimo, da bi Vas božja previdnost ohranila čvrste in zdrave do skrajnih mej človeškega življenja in rosila na Vaše delo med namu obilo božjega blagoslova. Bog Vas živl!

Selški faran.

Iz naših društev

I Na Savi pri Litiji bo vprizorilo katoliško Prosvetno društvo v nedeljo, dne 29. januarja t. l. ob 3 pop. veseligr: »Čvrček za pečjo«. Kdor hoče poštenega razvedrila in je prijatelj naše prosvete, je najvljudneje vabljen, da do prireditve gotovo obišče!

I Sv. Miklavž pri Ormožu. Bratno društvo bo priredilo na Svečnic ob 3 popoldne dve veseligr, in sicer: »Fejst fant« in »Lažidravnik«. Vsi prijatelji poštene zabave vabljeni.

I Mavčiče. Igralci prosvetnega društva, pomnoženi s člani fantovskega odseka in dekliškega krožka, so nam podali v nedeljo 22. januarja nad vse lepo Gugainovo božično dramo »Kralj z neba«. Igralci so se izkazali zares pogumne in po-

In rea je bila primera noha.

Jeziorkovska je bila mnogo manjša od Drohojovske in vobče drobna. čeprav ne suha; rožnata kakor rožni popek, svetlolasa. Lase pa je imela, najbrž po boleznih, pristrižene in v zlato mrežico spete. Na njeni nemirni glavi pa tudi lasje nico hoteli biti pri miru, ampak so s končki gledali skozi ves okenca mrežice, na čelu pa so tvorili kuštrav plav čop, ki je padal tja na obrvi kakor kosaški oseledec (kušter), kar je v zvezi z bistrimi, nemirnimi očmi in prepirljivim izrazom v obličju delalo ta rožnati obrazec podoben obrazu učenca, ki gleda samo na to, kako bi kakšno uganil brez kazni.

Vendar je bila tako lepa in sveža, da je bilo težko odtrgati oči od nje. Nosek je imela tenek, nekoliko zavihan, z gibljivimi, neprestano se razpirajočimi nosnicami, jamic v obličju, jamico v bradi — znamenje veselega razpoloženja.

A sedaj je sedela resno in jedla elastno, le da je vsak trenutek streljala z očmi zdej na gospoda Zaglobo, zdaj na gospoda Volodijovskega, pogledujoč jih s pravo deško radovednostjo kakor kako posebnost.

Gospod Volodijovski je molčal, kakaj čeprav je čutil, da bi moral začeti razgovor z gospodično Drohojovsko, vendar ni vedel, kako bi začel. Mali vitez vobče ni bil spreten pri ženskah, zdi pa mu je bila duša še tem bolj žalostna, ker sta mu ti dve deklici živo priklicali v spomin umrlo ljubljeno.

Zato pa je gospod Zagloba zabaval gospo stolnikovo s pripovedovanjem o činih, ki sta jih izvršila z gospodom Mihaelom. Sredi večerje je začel praviti, kako sta se nekdy v štirih s knježino Kurčevičevno in Riendžianom umikala pred celim žambulom in kako sta se slednjič, da bi rešila knježnjo in zadržala pogon, ona sama vrgla na žambul.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

»Midve sva pravi malomeščanki in ne poznavata dostaj ne slavnih mest ne slavnih ljudi.«

Pri teh besedah je nekoliko sklonila glavo, kakor bi hotela označiti, da prihleva k tem gospoda Volodijovskega, ta pa je hvaležno sprejel odgovor. »Pač bistra deklica!« je pomislil in si takoj začel lomiti glavo, kako bi ji vrnil poklon.

»Tudi če bi bilo to mesto desetkrat večje, kakor je,« pravi naposled, »bi bili gospodični še vedno njegov najlepši okras.«

»Kako pa to veš, gospod, ko je temno?« je naglo vprašala gospodična Jeziorkovska.

»Lej, koga!« je pomislil gospod Volodijovski.

Toda odgovoril ni nič in nekaj časa so se vozili molče; medtem pa se je gospodična zopet obrnila k malemu vitezju:

»Aii veš, gospod, če bo tam v hlevih zadosti prostora, ker imamo deset konj in dve kljuseti?«

»Tudi če bi jih bilo trideset; našlo se bo za vse prostora.«

A gospodična na to: »Fiu, fiu!«

»Baškate je rekla karajoče gospa stolnikova.

»Aha, dobro! Baška, Baška! A kdo je moral skrbeti za konje vso pot?«

V takem razgovoru so prišli pred Ketlingov dom.

Vsa okna so bila že jasno razsvetljena za sprejem gospe stolnikove. Prihitelo je služabništvo z gospodom Zaglobo na čelu; ta je priskočil k vozu, in ko je zagledal tri ženske, tako jvprašal:

»V kateri izmed dam imam čast pozdraviti svojo odlično dobrotnico in obenem sestro svojega najboljšega prijatelja Mihaela?«

»Jaz sem!« je odgovorila gospa stolnikova.

Tedaj ji je Zagloba prijel roko in jo začel urno poljubljati, ponavljajoč: »Klanjam se, klanjam se!«

Nato ji je pomagal iz kočije in jo sprevedel z veliko pozornostjo, hkrati z nogami podrsavajoč, v vežo.

»Naj mi bo za pragom dovoljeno še enkrat pozdraviti,« je govoril po poti.

Medtem pa je gospod Mihael pomagal z voza gospodičnima. Ker pa je bil voz visok in je bilo v temi težko stopnico z nogo otipati, je prijel gospodično Drohojovsko čez pas, jo dvignil in postavil predse na tla. Ona pa, ne da bi se upirala, je za trenutek prilisla svoje prsi na njegove in rekla: »Zahvaljujem se ti, gospod!«

Gospod Volodijovski se je nato obrnil h gospodični Jeziorkovski, ta pa je že bila skočila na drugi strani z voza, zato je podal roko Drohojovski.

V sobi sta se predstavili gospodu Zaglobi; leta je ob pogledu na dve gospodični postal najboljše volje in jih takoj povabil k večerji. Na mizi se je tudi že kadilo iz skled, in kakor je gospod Mihael že prej povedal, se bilo vsega taka obilica, da bi bilo zadostovalo tudi za dvakrat toliko oseb.

Sedli so k mizi. Prvo mesto je zavzela gospa stolnikova. Zagloba ob njej na desni, poleg njega gospodična Jeziorkovska, Volodijovski je sedel na levo poleg Drohojovske.

In zdaj šele si je mogel mali vitez gospodični dobro ogledati.

Obe sta bili lepi, a vsaka na svoj način. Drohojovska je imela lase in obrvi črne kot vranja krila, velike modre oči, polt voljno, a blede in tako nežno, da so se skozi kožo videli modre žilice na sencéh. Komaj opazen temen puh ji je pokrival zgornjo ustnico, izdajajoč sladka in zapekljiva usta, nekoliko kakor za poljub uhraja. Bila je v črnem, ker je bila pred kratkim izgubila očeta, in ta barva obleke ji je v zvezi z nežno poltjo in črnimi lasmi dajala neki videz žalosti in resnobe. Na prvi pogled se je zdela starejša od svoje tovarišice, in šele ko je bolje pogledal, je gospod Mihael opazil, da se je pretakala kri prve mladosti pod to prozorno poltjo. Čim dlje je gledal, tem bolj je občudoval nieno gosposko postavo, lahodji vrat in te vitke oblike, polne deviških čarov.

»To je velika gospa!« si je mislil, »ki mora imeti krasno dušo! Zato pa je ona druga pravi dekčak!«

296.000 dinarjev...

Uprava „Domoljuba“ je svojim zvestim naročnikom nakazala že 296.000 din požarnih podpor!

Pravilnik

I. Vsak »Domoljubovc« naročnik, ki je v mesecu januarju poravnal celoletno naročnino za leto 1939, prejme od uprave »Domoljubac« podporo v znesku 1000 din, ako mu v tem letu hiša, v kateri redno stanuje, pogori, da v njej ni mogoče več stanovati. Naročnikom, ki nimajo lastnega stanovanja, pa jim ob požaru pogori stanovanjska oprava, se povrne resnična škoda do 1000 din.

II. Naročnik »Domoljubac« je oni, na čigar naslov list prihaja, oziroma kdor je vpisan pri poverjeniku, ne glede na to, kdo je dal denar za naročbo lista.

III. Naročniki, ki prejmejo list pri poverjeniku, naj tam plačajo celoletno naročnino v zgoraj navedenem času in poskrbe, da bosia seznam naročnikov in naročnina pravočasno odposlana »Domoljubovci« upravi v Ljubljani.

IV. Naročnik-pogorelec naj naznanilo o požaru priloži potrdilo županstva in župnega urada, da mu je brez lastne krivde pogorela

stanovanjska hiša ali stanovanje, in da je — če prejema list pri poverjeniku, res pravočasno plačal celoletno naročnino za leto 1939.

V. Požarna podpora se ne izplača, četudi bi bili izpolnjeni vsi drugi pogoji:

1. pogorelu-naročniku, ki je požar sam povzročil;

2. naročniku, ki mu pogore samo gospodarska poslopja: hlev, skedenj, svinjaki, stelnik, kolnica, kozolec itd.;

3. stanovanjskim podnajemnikom;

4. lastniku dveh ali več stanovanjskih hiš, ako mu pogori hiša, v kateri redno ne stanuje.

Če pozori hiša moža, žigar žena je naročena na »Domoljubac«, ali hiša očeta, žigar sin ali hči prejema »Domoljubac«, pogorelec nima pravice do podpore.

Uprava »Domoljubac« se bo tega pravilnika točno držala in prošnji neupravičencev ne bo uvaževala.

med posameznimi oblikami so velike, ravna se pač po podjetjih z edinim namenom, da omogočijo preglednost poslovanja. Knjigovodstvo pomeni vestno zapisovanje vseh izdatkov in dohodkov na najbolj prikladen način, tako da je vsak čas omogočeno izvesti primerjavo glede gospodarjeva. Za naše prilike je to enostavno, pri večjih podjetjih pa je to bolj zapleteno.

Prvo načelo, ki naj velja za nas, je: vpisati vsak dohodek ali izdatek, četudi je še tako neznamen. Za vpisovanje naj se uporabi primeren zvezek ter naj se vpisuje na levo stran vse dohodka, na desno vse izdatke. Pri vsakem vpisu se naj navede: datum, označba, zakaj gre, in znesek (N. pr. 15. 12. 38, za nabavo moke 10 kg — 1 din.). Vpisuje naj se po vrstnem redu naprej. Če stejejo naj se vsak mesec dohodki in izdatki, tako da se vidi, koliko se je prejelo in izdalo. Bo prav zanimivo, v katerih mesecih so višji ali manjši dohodki, kar ima svoj pomen za gospodarstvo. Vse vpisati in naše »knjigovodstvo« bo doseglo cilj. Vpisovanje ne bo delalo težav, gre le za to, kdaj naj se vpisuje. Načelo je takoj, ko se izda ali prejme denar. Pri dobri volji se bo že našlo par minut morda na račun predlogega govorjenja. Sicer je znano, da se največ troši in prodaja ob nedeljah in praznikih, torej dovolj časa za pisanje. Začetkom bo šlo bolj počasi, to ali ono se bo pozabilo vpisati. Nič za to. Vpisuje naj se kar naprej tako, da pride ta posel v meso in kri. Ka je zvezek popisana, naj se hrani na varno.

Na vprašanje ali naj vodi gospodar svoje beležke ločeno od gospodinjiskih moremo reči, da je to vsaj v začetku nepriljubivo. Vendar se je ravnati po stvarnih potrebah. Če bi se vodili takisti vendarle ločeno, je potrebno, da se zabeležijo enkrat na mesec ti izdatki in dohodki v glavnem, to je gospodarjevo knjigovodstvo. Načelo enostnosti se ne sme podcenjevati, če hočemo imeti korist iz zapisovanj. Vse kaj drugega je, če otroci za sebe vodijo zapiske. To je nad vse priljubivo, otrokom naj se da možnost, da se že v mladih letih temu priučijo. Gotovo je, da so starejši ljudi novotariji težje dostopni kot mladina, ki bo pozneje, ko zavzame mesto staršev, započelo delo umevanjem nadaljevala. Na otroke vpliva tapševanje vzgojno, ker se na ta način nauče prebravnavati, ali naj izdajo dinar ali ne.

S tem, da smo se naučili vpisovati vse izdatke in dohodke, ni namen našega »knjigovodstva« dosežen. To ima svoj pomen le, če ga znamo tudi uporabljati z namenom, da izboljšamo gospodarjenje. Vpisati številke, ki bi jih nikoli več za pogledali, so za nas mrtve. Iz tega sledi, da je treba vse naše gospodarjenje prilagoditi tako kot vevlejavo zapiski. Čim vidimo številke več mesecev ali celo leta, jih moramo medsebojno primerjati. Prav prikladen čas za to je popoldne ob nedeljah. Zapisati je treba istovrstne izdatke in dobro preštudirati kaj in kako. V primeru, da so dohodki večji kot izdatki, je pregledovanje res veselje in manj utrudljivo. Vendar moramo tudi tukaj kaj koristnega ukreniti: še bolj izboljšati gospodarstvo, da bo prinašalo še večje koristi. Še šteto je takih primerov! Nekaj drugega je tedaj, če so izdatki večji kot dohodki. Mučna je tako »gospodarja kakor za gospodinjico« že zavest, da se ne more izhajati. Toda zaradi tega še ni potreba olupavati. Če so zapiski točni, bo umni gospodar najprej našel: one izdatke, ki niso neobhodno potrebni. Enostavno jih bo v bodoče opustil, čeprav ni to prijetno. Izdatke, ki so sicer nujni, bo do skrajnosti omejil. Morda na ta način, da bo več trošil za vzdrževanje starega, da se ubi ne nabava novega. Poskusil bo najti nov vir za dohodke, da na ta način uravnoteži gospodarstvo. Saj ve vsak, da se gospodarstvo, ki več troši kot prejme, ne more vzdržati. Nimamo namena uvajati, kaj naj se zniža in kaj opusti. Vse to bodo že povedali zapiski. Šele pri takem pregledu bo spoznal marsikateri gospodar, kje se po nepotrebnem troši. Na videz mrtve številke bodo dovolj zgovorno pričale, kje je preveč in kje premalo. S tem, da gospodar v miru premišljuje in ukrepa v korist gospodarstva, je cilj našega knjigovodstva dosežen. V današnji dobi bi bilo greh, da bi se gospodar prepustil usodi, ne da bi sam sodeloval. Naj bi bilo navidezno stanje še tako slabo, če se bo s tem, kar se ima, umno gospodarilo, se vtis nazven ugoden.

Iz prednjega bo »Domoljubovc« bralec spoznal, da nismo imeli namena uvajati učnega knjigovodstva, kjer se govori samo o dobičku in izgubi, ne, naš namen je bil ta, da prične naš človek, kjer še ni, bolj kot do sedaj računati s tem kar ima, ter skuša še izboljšati svojo usodo z dobrim gospodarjenjem.

žrtvovalne, za kar jim gre posebna zahvala. Uprizoritev te igre nam je prinesla novo, prekrasen zastor in kulise. — Kot prihodnji program nam pa pripravljajo naši neumorni igralci veseligo »Veleturist«.

i Preserje. Prosvetno društvo bo ponovilo dne 29. jan. ob 3 popoldne Vombegarjevo dramo »Igra življenja«. Obisk prve predstave priča, da bodo ljudje z zanimanjem prišli k ponovitvi. Vsi vabljeni!

Društvo železniških upokožencev za dravsko banovino sporoča svojim članom, da bo redni občni zbor v nedeljo 5. februarja ob 2 popoldne v spodnjih prostorih hotela Miklič, nasproti glavnega kolodvora v Ljubljani, z navadnim dnevnim redom. — Odbor.

i Dobrova pri Ljubljani. Prosvetno društvo uprizaro na Svečnico dne 2. februarja krasno igro »Slovenski božič«, in igro »Kjer ljubezen — tam bog«. Ker kaj takega in tako lepega na Dobrovi še niste videli, pridite pogledat, ne bo vam žal!

i Stari trg pri Loču. Cerkevni pevski zbor bo uprizaril na Svečnico 2. februarja v dvorani Prosvetnega društva krasno M. Tomčevu spevoigro: »Slovenski božič«. Pridite!

i St. Jernej na Dolenjskem. Prosvetno društvo je postalo zelo delavno in to predvsem gledališke odseki. Dne 15. januarja so naši igralci gostovali z burko v treh dejanjih »Če je v hiši žena gospodar v Sv. Križu pri Kostanjevici. — V nedeljo 29. januarja pa bodo uprizarili na svojem odru burko »Zamotana snubitev«. Vabimo!

i Bled. V novi dvorani Prosvetnega doma se v nedeljo 29. januarja ob 8 zvečer v novi opremi uprizaro lepi Gregorinov božični igrokaz: »Kraj z neba«, ki je pred leti štirikrat napolnil staro dvorano.

i Trebnje. Na svečnico popoldne ob 3 bo v Prosvetnega doma igra »Zrtev čarovnice«.

i Reteče pri Škofji Loki. Kat. prosv. društvo uprizaro v nedeljo 29. januarja ob 3 popoldne naj-novejšo burko v treh dejanjih »Butalec«. Kdor se hoče za predpust pošteno nasmejati, daj pride v naš dom.

i Dramatski odsek Kat. prosv. društva Črnuče vprizaro v nedeljo 29. januarja ob 3 popoldne in ob 8 zvečer dramo v štirih dejanjih »Podrti križ«. Pridite!

i Mavčiče. Prosvetno društvo »Šmancac« ponovi v nedeljo 29. januarja Gugainovo svetopisemsko dramo »Kralj z neba«. Vljudno vabljeni!

i Olševk. Zdaj smo, hvala Bogu, po velikem trudu in skrbeh dozdali novo dvorano v Prosvetnem domu. To je pač velik dogodek za našo vas, posebno za našo mladino, ki je vsa navdušena za plemenito stva... a do sedaj ni imela primernega

prostora za svoj razmah. Na Svečnico in v nedeljo po Svečnici že igramo igro »Namisljeni bolnik« in prizor »Pozdrav v novi dvorani«. Takoj po prvi igri sledi v postu druga: »Hasanaginica«. Ker smo se precej zadolžili, bomo tem pridnejše skrbeli, da se dolga čim prej znebimo. Zato prosimo: Pridite!

Ali je potrebno knjigovodstvo v domačem gospodarstvu?

Marsikdo se bo nasmehnil, ko bo čital naslov, zmajal bo z glavo, obrnil list »Domoljubac« in bral dalje. »Kaj pa rabim knjigovodstvo? Stalnih dohodkov nimam in v kolikor jih je, vem vse na pamet. O izdatkih je bolje, da ne govorim. Čim se na nje spomnim, sem nejevoljen. Saj ne moremo več izhajati. Ne, knjigovodstvo ni za nas. Končno tudi časa nimam, da bi pisal, čeprav bi hotel. Zgodaj vstajati in ves dan pridno delati do poznega večera, to ubija. Kdaj naj pišem? Naj se s tem bavijo mestni ljudje, trgovci in podobni, ki imajo čas in dobro služijo. S tem ne bo nič. Rajši čitam novice v »Domoljubcu« kot take članke. Taki in podobni govori se bodo slišali, veseda ne od vseh.

Če in v kolikor bodo padali podobni ugovori proti uvedbi knjigovodstva, bodo samo pričali, da se niso vsi dorasli potrebam časa. Končno nič hudega, ker vemo, da bo takih gospodarjev bolj malo. Ako se bodo ti potrudili prebrati te vrstice in nekoliko premislili bodo prav gotovo začeli sproti zabeleževati izdatke in dohodke. S tem bo naš namen dosežen. Umljivo je in prepričani smo, da že mnogi gospodarji in gospodinjice vodijo svoje beležke, ker so se prepričali koristnosti zabeleževanja. Treba je še, da se tega pomejje ostali v lastno korist. Morda ta ali oni ne ve, kako bi pričel z zapisovanjem.

Zato je potrebno vsaj v glavnem obrazložiti, kako naj se vodijo zapiski in označiti veliko korist, ki jo nudi knjigovodstvo. O zgodovini razvoja knjigovodstva ne moremo pisati. Dejstvo je le, da so ga pričeli uvajati z nastankom velikih trgovin in podjetij, ker se je izkazalo, da je vodstvo podeljta sicer nemogoče. Tega se je zavedala tudi država, ki je z zakonom odredila, da morajo gotove vrste podjetja voditi knjigovodstvo. Kajti pregled o poslovanju omogoča le v redu vodeno knjigovodstvo. Če velja to pravilo za večje obrate, zakaj ne bi veljalo tudi za manjša gospodarstva? Knjigovodstvo ni vezano na stroge oblike za vse enako. Možnost prilagoditve je podana. Razlike

Predpustno razmišljanje

Predpustni čas je in vsepovsod vabijo kričeči plakati na plesne prireditve. Plesi so po mestih, plesi po trgih pa tudi po nekaterih čisto kmečkih vaseh. Prav je, da bi se naš narod, posebno pa tudi naš kmečki stan zavedel velikih nevarnosti in velike škode, ki jo donáša ples. Razen občinskih blagajn, v katere prihaja nekaj denarja od plesnih prireditev, nima nihče koristi od plesnih prireditev. Pa še to so velikokrat Judeževi groši.

Da je v nravnem oziru ples za mladega človeka, pa naj si bo za fanta ali dekleta, pravi strup, je znano. Bil je dober, pošten in delaven fant ali dobro in pošteno dekle, pa jih je ples popolnoma spridil. Na svoje redno delo niso več mislili, zanemarjati pričenjajo svoje stanovske dolžnosti, ker morajo pač misliti na ples. Pred prireditvijo mislijo, kako bodo in kje bodo dobili denar, po plesu se pa jezijo in obžalujejo, da so bili na plesišču. Pravijo, da morajo mladi ljudje zato hoditi plesat, da se fantje in dekleta med seboj spoznajo in da si fant na plesišču izbere dekleta in da dekle ujameta fanta. Vendar je znano, da običajno nič kaj dobro ne odrežejo tisti, ki si na plesišču iščejo svojo življenjsko družico ali svojega življenjskega druga. Res je, da se na plesišču sklepajo mnogotera znanja in prijateljstva, ki pa žal največkrat ne osrečijo mladine. Navadno so taka znanja pričetek grešnega življenja. In mladina, ki se z grehom pripravlja na zakon, le kako naj bo srečna! Veliko boljše bi bilo, da bi nikdar ne šel na ples in nikdar tam ne navezal znanja. Koliko greha rodi ples v mladih fantovskih in dekliških dušah! Vzbuja in razplamteva strasti, proti katerim se človek že itak težko bori. Posledica so navadno grešna znanja. Seveda mladini o tem govoriti je neredko bob ob steno. Zamerijo vam in trdiijo, da ne poznamo mladosti in njenih zahtev. Pošten fant ne bo hodil na plesišče iskat svoje neveste in jo cenil po tem, kako se zna vrteti. Kaj vse prinesejo plesne prireditve mladini, pa najbolje vedo matere, ki pa največkrat ne morejo več pomagati svojim otrokom.

Toda »Domoljub« se hoče dotakniti plesa še v nekem drugem, namreč gospodarskem oziru. Resnica je, da smo mi Slovenci revni in da nam gre trda za vsak dinar. Trdo moramo delati, da se dostojno preživimo. Škoda je vsake pare, ki jo človek brez potrebe izda. In koliko trdo prigarane denarja, morda celo velikokrat pristradanega, požrejo plesne prireditve. Če bi mogli prešteti ves tisti denar, ki ga mi Slovenci zmečemo za plesne prireditve, bi najbrž strmeli, da je kaj takega mogoče. Saj so mnoge oštarije, ki prirejajo plesne zabave, prave izžemovalnice denarja. Pisec teh vrstic ima pred očmi večjo podeželsko vas, mal trg. Pred vojno je ta trg gospodarsko kar dobro stal; v trgu je bilo več trdnih gostilničarjev in trgovcev. Ker so pa seveda bili zelo napredni, so pod vodstvom nekaterih vzgojiteljev-učiteljev začeli prirejati plesne zabave »balec«. Teh plesnih zabav so se udeleževali gostilničarji in trgovci in njihovi ljudje, pozabili pa niso uporabiti tudi boljše »izobraženejšee« kmete, po domače liberalne kmete. Da so se udeleževali

plesnih prireditev, je bilo seveda »nobele«. Čudno, kako ta noblesa danes zgleda, in kako zgleda danes ta vas. Nobena vidna nesreča jih ni zadela, a so vendar gospodarsko popolnoma propadli gostilničarji, trgovci in zraven pa še tisti »boljšie« kmetije.

Znano je, da so tisti, ki našemu narodnemu življu niso prijazni in bi najraje videli, da bi čim prej izginil slovenski narod, prirejali in še prirejajo kolikor mogoče veliko in bučnih prireditev, združenih s plesom. To se je vršilo in se še vrši med našim narodom onkraj državnih mejnikov. Kajti vsi ti se dobro zavedajo, da je ples najboljšee sredstvo, da se narod nravnostno skvari. Ko bo pa nravno pokvarjen, — tako popolnoma prav računajo, — bodo imeli lahko opravilo z njim.

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Pogled naprej

Oni dan smo pod tem zaglavjem naše stanovske organizacije na kratko pogledali na svoje delo v preteklem letu. Zelo nepopolna je bila slika, ali vendar smo v glavnih obrisih ugotovili lep napredek in velike uspehe, ki jih je Kmečka zveza že dosegla s svojim načrtnim delom. Če bi šli pa bolj v podrobnosti, bi moral sleherni slovenski kmečki človek, četudi morda gibanje slov. kmeta še bolj po strani gleda, spoštljivo priznati, da je že danes slovenska kmečka skupnost močan činitelj v našem javnem življenju in da se je to že marsikje tudi pokazalo.

Četudi je temu tako, bi bila vendar misel kmečkega človeka, češ sedaj smo mi kmetije napravili svoje, sedaj je čas, da žanjemo sadove, v temelju pogrošena in napačna. Še daleč kmetije nismo napravili svojega, vsaj vsi ne in niti ne v večini. To je stvar, o kateri je treba resno razmisliti. Sedaj, ko smo stopili v novo leto, je posebno pripraven čas in dobra prilika, da obrnemo pogled naprej: da si natanko ogledamo cilj, ki ga hočemo doseči, in premotrimo pot, po kateri bomo ramo ob ramo korakali cilju nasproti.

Kaj je cilj slovenskega kmečkega gibanja, ki ga hočemo s skupnimi močmi doseči? Odgovor je kratek in jaseen: rešiti hočemo slovenski kmečki dom. V teh besedah je obseženih nešteto vprašanj. Kdor ve, kaj je kmečka hiša in kmečka družina vsakemu narodu, bo videl v izrazu »kmečki dom« najosnovnejše probleme, iz katerih rastejo vsi drugi. Ne gre tedaj pri delu naše kmečke skupnosti zgolj za kmečki stan, četudi pravimo, da se za ta stan borimo. Noben stan ne more biti samemu eebi namen — če bi pa hotel to postati, je zgrešil svojo pravo pot in krenil po krivi poti, ki neizprosno pelje v nesrečo. Pomislimo samo na boj za samovlado (diktaturo) tako imenovanega delavskega proletariata, pa bomo videli, kaj se iz takšnega boja rodi.

Slovenski kmet se zaveda, da iz njegovega stanu raste moč naroda. Dobro ve, da brez njega slovenskega naroda biti ne more. Ve tudi, da so o tem prepričani tudi drugi stanovci, ki so izšli in še vedno iz njega izhajajo, kakor iz neusahljivega vrelca. Ni se mu tedaj treba boriti za to, kar že je in ka še pomeni samo po sebi — brez slehernega boja Zaveda se pa tudi, da so nujno potrebni tudi drugi stanovci, saj vse to sam vsak hip čisto jasno čuti tako rekoč na lastni koži.

Zveza katoliških kmečkih mladenk priredi v času od 18. do 24. februarja 1939 duhovne vaje s tečajem KA v Lichtenurnu v Ljubljani. Vsa mlada dekleta, ki želite delati pri KA, se prigrasite za te duhovne vaje do 5. februarja 1939 na naslov: Zveza katoliških kmečkih mladenk, Ljubljana, Masarykova 12. Celotna oskrbnina znaša 130 din. Vse udeleženske naj pridejo v zavod 18. februarja do 6 zvečer. — Odbor.

Kmet, ki hočeš in moraš ostati trden na svoji zemlji, zato skrbi, da boš z vso silo nastopal proti neštevilnim plesnim prireditvam in zabavam. Nič ne pretiravamo, če zapišemo, da je ples grobokop našega naroda in če se ga bo oprijemal tudi kmečki človek, tudi grobokop za kmeta samega.

Zanimivo je vedeti, da so glede plesa v veljavni neke zakonske določbe, ki so bile izdane že pred več kot sto leti. Za našo Slovenijo so še vedno v veljavi postavne določbe glede plesov, katere so bile izdane z dvornim dekretom z dne 12. maja 1927. Naša zakonodaja se s plesi še ni ukvarjala, razen tedaj, ko so ji bili predmet za obdavčenje v obliki raznih veselčnih taks. Usojali bi se opomniti naše poslance, da delajo na to, da se izda zakon, ki se bo tikal tudi plesov. Toda ta zakon naj bi omejil plesno kugo, ne pa da bi jo morda še pospeševal.

Ne gre tedaj pravda o tem, da se kmečki stan kot stan povzne nad druge sloje in jim zavlada — marveč gre za to, da se kmečkemu stanu priborijo tiste pravice in tisti vpliv, ki mu je potreben, da ostane danes in v bodoče, kar mora biti: jedro in stržen naroda in domovine. Sedaj ta čas je resno v nevarnosti sam obstoj kmečkemu stanu, in sicer zavoljo gospodarske stiske na eni strani in zaradi nezdrave miselnosti kmečkega človeka na drugi, posebno mladine, katera miselnost se je po svetovni vojni še zlasti močno razbohotila: izrazito samoljubje posameznika, ki malo ali nič ne vrednoti več pomena kmečkemu stanu in kmečkemu domu, važnosti zemlje in grunta ter vsega, kar ti pojmi vsebujejo.

Če pravimo, da bočemo rešili slovenski kmečki dom, hočemo reči, da obsega naše delo dveje, sicer doka, ločenih polj — gospodarsko in stanovsko-vzgojno polje, vendar je to dvoje med seboj tako tesno povezano, da enega brez drugega ni. Nekateri pravijo: področje Kmečke zveze je izključno gospodarsko-strokovno, pa nimajo prav. Bi imeli prav, če bi bil kmečki človek v eni koži gospodar, v drugi pa vse ostalo — ali z drugo besedo: če bi sleherni človek ne bil iz telesa in duha in če bi to dvoje med seboj ne bilo tako tesno povezano, da ne moreš enega od drugega ločiti. Tako pa velja: ni gospodarskega napredka na kmetiji, če ni cel človek s telesom in delom na delu za ta napredek — in ni in ne more biti uspeha v stanovski in niti ne v narodni vsogiji in kulturi, če niso dane vsaj znosne gospodarske razmere, ki vse to omogočajo.

Mi sicer dajemo glavni poudarek besedi gospodarstvo, saj sta stan in gospodarstvo v zelo ozki zvezi, ali do svojega cilja ne moremo priti, če ne primemo tudi onih plasti bitja in čitja kmečkega človeka, ki sicer niso gospodarskega značaja, toda so nujno z njim v zvezi. Tu imamo v mislih zlasti organizatorno delo.

Kmečki stan se je začel stanovsko organizirati. Posameznik je začutil, da sam vkljub svoji pridnosti, varčnosti in sposobnosti ne more naprej. Kajti uspeh kmetije ni odvisen samo od nje same, ampak tudi od razmer izven nje, od splošnega gospodarskega položaja. Na ta položaj je pa mogoče uspešno vplivati le v strnjeni, organizirani skupnosti.

Da ima pa organizacija svoj pravi učinek, mora biti zgrajena na trdnih idejnih, duhovnih temeljih, brez katerih je sploh ni, pa če hoče biti celo tudi zgolj gospodarska.

Danes smo pogledali na cilj, ki je pred nami, in nakazali, da ga bo mogoče doseči le s skupnimi silami. Te skupne sile zbrati in jih po pravici, uspešni poti voditi, do zmage, je naloga naše stanovske organizacije, ki je Kmečka zveza. Niso še zbrane naše sile, kajti samo živeljo še ne pomeni sile. Sila je v volji. Voljo zbuditi v vsakem kmečkem srcu in to voljo povezati v eno samo skupno voljo — to bodi naše delo v tem letu.

V boj za naše časopisje!

